

**Київський національний торговельно-
економічний університет**

Міжвузівський науково-методичний семінар

**«Дистанційне навчання в
глобалізованому світі»**

Тези доповідей

17 лютого 2021 р.

Київ 2021

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу
КНТЕУ заборонено**

УДК 37.018.43:339.9

«Дистанційне навчання в глобалізованому світі». – Київ.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. – 101с.

У збірнику тез доповідей міжвузівського науково-методичного семінару «Дистанційне навчання в глобалізованому світі» розглянуто особливості, методи, моделі, форми, пріоритети дистанційного навчання у XXI столітті. Основна увага приділена ресурсам, різноманітним платформам для безкоштовного навчання, перевагам та недолікам e-learning в умовах пандемії.

УДК 37.018.43:339.9

Редакційна колегія: А. Г. Латигіна, зав. каф. іноземної філології та перекладу, доц.; К. В. Богатирьова, доц.

Відповідальний за випуск: К. В. Богатирьова, доц.

Тези друкуються в авторській редакції

© Київський національний торговельно-економічний університет, 2021

Електронне видання

Міжвузівський науково-методичний семінар

«Дистанційне навчання в глобалізованому світі»

Тези доповідей

(Київ, 17 лютого 2021 р.)

Видавець і виготовлювач
© Київський національний
торговельно-економічний університет
Україна, 02156, м. Київ, вул. Кіото, 19
Довідка університету: (044) 513-33-48
e-mail: knute@knute.edu.u

Боровик К. Ю., Вінійчук О. М., Байдацька С.С.	
Методичні концепції вивчення польської мови в умовах дистанційної освіти.....	7
Буленок С.М., Коваленко Л.В.	
Психологічні та педагогічні особливості дистанційного навчання.....	11
Галаган В. Я.	
Переваги дистанційного навчання в глобалізованому світі.....	14
Гуминська Н.В.	
Важливість компетенцій дистанційного навчання для всіх учасників учбового процесу у глобалізованому світі	17
Гребінник Л.В.	
Цифрова компетентність як передумова ефективної організації дистанційного навчання.....	20
Гуца Г.В.	
Організація освітнього процесу з іноземної мови в умовах дистанційного навчання.....	23
Дроздова Ю.В.	
Пріоритети розвитку дистанційного навчання в закладах вищої освіти.....	27
Дубініна О.В.	
Особливості синхронного та асинхронного режимів дистанційного навчання.....	30
Зайцева І. В.	
Особливості організації дистанційного навчання в глобалізованому світі.....	33
Зварич І. М.	
Недоліки дистанційного навчання у вищих закладах освіти України.....	37
Клименко Т.І.	
Методи та форми дистанційного навчання.....	41

Кохан О.М. Ресурси інтернету в умовах дистанційного навчання при вивченні іноземної мови.....	44
Катеруша О.В. The pros and cons of distance education.....	48
Kushmar L. V., Kolot L. A. Weaknesses of online learning.....	49
Латигіна А. Г., Латигіна Н. А. Форми взаємодії між викладачами і студентами під час дистанційного навчання.....	52
Малиновська І. А. Актуальність застосування дистанційних форм навчання в сучасній системі освіти.....	57
V. Mirochnyk., A. Tytarenko. Advantages and disadvantages of distance learning.....	60
Михайлова Н.О. Моделі дистанційної освіти та основні етапи їх розвитку.....	63
Михайленко М. А. Переваги дистанційного навчання в глобалізованому світі.....	66
Olga Nikitenko., Yuliana Malyk. Teachers and online education: merits and challenges.....	69
Розум А.П., Кайда Н.О. Використання електронних систем для дистанційного навчання.....	72
Сорока Т.В. Лінгвокультурологічні феномени з позиції перекладознавства.....	75
Сошко О.Г. Проектна методика у практиці дистанційного викладання іноземних мов.....	77
Строкань Н. О. Гібридне навчання: до питання про термінологію.....	81
Тонконог І.В., Ювковецька Ю.О. Distance learning using different platforms.....	83

Тригуб І.П., Власенко Л.В. Переваги і недоліки дистанційного навчання в умовах карантину у вищому навчальному закладі.....	86
Khmil O. O. Online learning and teaching in higher education	89
Цимбал С.В. Ключові аспекти дистанційного навчання на основі системи moodle.....	92
Svitlana V. Tsymbal. Distance education at the national university of life and environmental sciences of Ukraine.....	95
Циганок О. М., Винничук С. Я. Використання матеріалів deutsche welle для початківців в умовах дистанційного навчання.....	98
Шафір О. В., Бобчинець Л. І. Використання онлайн ресурсів у дистанційному навчанні іноземних мов.....	101

МЕТОДИЧНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИВЧЕННЯ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Байдацька С. С., канд.філол.н., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет,

Боровик К. Ю., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет,

Винійчук О. М., кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри східноєвропейських мов, Національна академія служби безпеки України

Технологічний розвиток, який спостерігаємо в кожній галузі життя, знайшов своє місце також в освітньому процесі. Активно розвивається нова галузь освіти, а саме – дистанційна освіта [1]. Сучасні засоби і технології, а зокрема Інтернет-ресурси, дають можливість скоротити відстань до знань, роботи і науки, працюючи в індивідуальному темпі і у будь-який зручний час.

Технології змінюються швидше, ніж освітня система може їх сприйняти, засвоїти й адаптувати. Цей процес кидає виклик кожному учасникові освітнього процесу зокрема, як і системі освіти в цілому, від якої очікується пристосування до змін і нових вимог [3]. Наразі більшість закладів освіти тільки впроваджують сучасні інноваційні засоби, які здатні доповнити традиційні методи навчання, модифікувати їх та успішно реалізувати у навчальному процесі. Однак, варто підкреслити, що розповсюдження онлайн-освіти є природнім явищем і надалі буде стрімко розвиватися.

Сучасні Інтернет-ресурси, такі як блоги, чати, соціальні мережі чи програми для онлайн-конференцій, пристосовуються до процесу навчання, знаходять застосування в різноманітних методиках і системах освіти [3, 4]. Натомість сучасний студент – це особа, яка належить до нового, цифрового покоління, для якого використання мобільних засобів та інтернету для роботи і навчання є цілком природнім.

Дистанційна освіта – це методологія навчання вільна від обмежень, пов'язаних з місцем і часом. Також важливим є індивідуальний темп навчання і можливість навчатися в зручних і комфортних умовах [5].

У дистанційному навчанні можна виокремити 4 основні моделі:

- Модель № 1: кореспонденційна (паперові матеріали). Матеріали для навчання існують тільки в паперовій формі. Ця модель дає можливість обирати час, місце і темп роботи. Однак, вагомим

недоліком такої форми дистанційного навчання є відсутність інтерактивного зворотнього зв'язку студента з викладачем.

- Модель № 2: телеосвітня (аудіо конференції, телеконференції, радіо і телевізійні ефіри). Для комунікації використовуються аудіо і відео матеріали, така модель навчання забезпечує найкращий зв'язок між студентом і викладачем.

- Модель № 3: мультимедійна (аудіо диски, відеоматеріали, комп'ютер). Використовуються диски, мультимедійні засоби. Також застосовується комп'ютер для створення інтерактивного відео.

- Модель № 4: віртуальна (інтерактивні засоби інтернету). Така модель навчання повністю заснована на Інтернет-ресурсах із метою забезпечити доступ студентам до освітніх матеріалів, а також для встановлення надійного зворотного зв'язку між студентом і викладачем.

Поняття дистанційної освіти є досить широким, в його межах можна виділити окремі напрямки:

- навчання за допомогою новітніх технологій, включає в себе навчання за допомогою комп'ютера, інтернету, а також радіо і телебачення.

- навчання із застосуванням комп'ютерних технологій. Комп'ютери використовуються для передачі матеріалів, завдань, сюди також можна віднести освітні курси на дисках.

- навчання із застосування Інтернет-ресурсів, включає в себе передачу знань і їх перевірку, а також комунікацію між користувачами.

Зазначені типи дистанційного навчання пов'язані з використанням окремих технологій, однак частіше зустрічається модель, яка поєднує в собі інноваційні засоби з традиційними заняттями. У зв'язку з цим можна виділити наступні види навчання:

- традиційне навчання. Навчальний процес, під час якого викладач проводить заняття з групою студентів аудиторно. Заняття найчастіше відбуваються в учбовому закладі.

- синхронне навчання. Заняття відбуваються в реальному часі, але за допомогою інтернету. Викладач і студенти приєднуються до однієї платформи.

- змішане навчання. Цей тип навчання поєднує в собі традиційні та синхронні методи навчання. Лекційні заняття проходять дистанційно, а практичні відбуваються безпосередньо в приміщенні освітнього закладу. Такий тип навчання зустрічається найчастіше в університетах [6-9].

З дистанційною освітою пов'язані окремі методичні концепції. Зокрема виділяють біхевіористичну, гуманістичну, конструктивістську концепції [5].

- Біхевіористична концепція. Основна увага приділяється парадигмам, моделям, нормам роботи і завданням для виконання. Навчання здійснюється також через моделювання бажаної поведінки, яка має оцінюватися за чітко визначеними критеріями. Ця концепція підкреслює роль пам'яті в навчанні. Сучасні засоби дають можливість проводити мультимедійні презентації навчальних матеріалів в упорядкований спосіб, що в свою чергу сприяє систематичному засвоєнню знань.

- Гуманістична концепція. Підкреслює визначну роль досвіду в процесі навчання. Основна увага приділяється співпраці в групі, творчому розв'язанню проблем, відсутності суперництва. Сучасні технології дають студентам свободу, зокрема вільний доступ до засобів інтернету, індивідуальний темп навчання і можливість розподіляти свій час.

- Конструктивістська концепція. Студент сам відкриває і будує систему знань. Студент самостійний, активний і користується різними джерелами інформації. Викладач не є джерелом знань, але лише створює умови для відкриття, сприйняття та засвоєння знань студентами. Приділяється увага індивідуальному досвіду студента і його мотивації та збільшенню пізнавального інтересу до предмету, який вивчається. Основна увага приділяється творчому розв'язанню проблем.

Серед плюсів дистанційної освіти можна назвати:

- свобода в часі і просторі,
 - заощадження коштів на транспорті,
 - доступність навчальних матеріалів,
 - інтерактивна форма навчання.
- Але варто розуміти, що існують обмеження і недоліки такої форми навчання, серед яких можна виділити:
- послаблений зв'язок між студентами і викладачем, проблеми зі зворотнім зв'язком,
 - обмежені можливості зрозуміти індивідуальні потреби кожного учасника навчального процесу,
 - труднощі в перевірці знань,
 - необхідність постійно адаптувати навчальні матеріали до дистанційних форм навчання,

- обмежений доступ до інтернету, проблеми з інтернет сполученням.

Дистанційна освіта з використанням Інтернет-технологій це галузь, що динамічно розвивається. Спочатку основна увага приділялася методиці навчання, залишаючи без уваги технологічні питання. Зараз університети прагнуть до інтеграції систем дистанційної освіти. Разом з розвитком технологій змінюється вид навчальних матеріалів, вони стають більш мультимедійними й інтерактивними.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Altbach P. G., Reisberg L., Rumbley L. E., 2009 *Trends in Global Higher Education: Tracking an Academic Revolution*, UNESCO World Conference on Higher Education, UNESCO, Paryż.
2. Bartolomé A., *Web 2.0 and New Learning Paradigms*, eLearning Papers, April 2008, No. 8, <http://elearningpapers.eu/en/article/Web-2.0-and-New-Learning-Paradigms>.
3. Bednarek J., Lubina E., 2008 *Kształcenie na odległość. Podstawy dydaktyki*, Wyd. Nauk. PWN, Warszawa.
4. Dąbrowski M., 2008 *E-learning 2.0 – przegląd technologii i praktycznych wdrożeń*, „e-mentor”, nr 1(23).
5. Galwas B., 2008, *Otwarte uniwersytety, otwarte zasoby edukacyjne, otwarty dostęp do wiedzy*, w: *Postępy e-edukacji*, praca zbiorowa pod red. Zespołu Ośrodka Kształcenia na Odległość OKNO PW, OW PW, Warszawa.
6. Jukes I., McCain T., Crocket L., 2010 *Understanding the Digital Generation: Teaching and Learning in the New Digital Landscape*, Create Space.
7. Juszczak S., 2006 *Wybrane aspekty konstruktywistyczne i kognitywistyczne edukacji na odległość*, *Kognitywistyka i Media w Edukacji*”, nr 1(2).
8. Meger Z., 2008 *Kooperatywne uczenie się w warunkach e-learningu*, „e-mentor”, nr4.
9. Michałowicz B., Sidor D., 2010 *Metody aktywizujące w konstruktywistycznym środowisku uczenia się na e-zajęciach*, w: *E-learning w szkolnictwie wyższym – potencjał i wykorzystanie*, (red.) Dąbrowski M., Zajac M., Fundacja Promocji i Akredytacji Kierunków Ekonomicznych, Warszawa .
10. Polak K., 2004 *Modele nauczania i możliwości ich wykorzystania w dydaktyce akademickiej*, w: *W poszukiwaniu modelu dydaktyki akademickiej*, (red.) Skulicz D., s. 91-96, Wyd. UJ, Kraków.

ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Буленок С. М., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Коваленко Л. В., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Сучасна освіта розвивається в умовах неупинного зростання потоків інформації, взаємопроникнення різних культур, необхідністю особистості оперувати великою кількістю знань у найрізноманітніших сферах людської діяльності. Тому вища освіта нерозривно пов'язана з бурхливим розвитком інформаційних, віртуальних і комунікаційних технологій, є орієнтованою на зміни самого змісту освіти студентів, поглиблення їхніх знань, розширення світогляду, а насамперед, на індивідуалізацію та диференціацію навчання. Дистанційна форма навчання відповідає всім вимогам, які ставляться до інноваційної форми освіти, заснованої на використанні інтернет-технологій, сучасного мультимедійного інтерактивного устаткування. Метою дистанційної освіти є поєднання переваг віртуального й традиційного навчання.

Отже, дистанційне навчання – це новий спосіб організації освітнього процесу, суб'єкти якого розділені в просторі; навчання, яке реалізується через передавання та сприйняття інформації у віртуальному середовищі, забезпечується спеціальною системою організації учбового процесу, особливою методикою розробки учбових матеріалів і стратегій викладання, а також застосуванням електронних та інших комунікаційних технологій. Дистанційна освіта дозволяє задовольнити індивідуальні потреби кожної людини у навчанні і вирішити такі проблеми традиційної освіти, як брак індивідуально підходу до студентів, недостатнє використання активних форм викладання, слабка мотивація до самостійної пізнавальної діяльності студентів, жорстка залежність від території і часу проведення занять, суб'єктивність оцінки результатів навчання. Таким чином, дистанційна освіта здатна оптимально подолати недоліки традиційної освіти і відрізняється від неї за наступними показниками:

- підвищує відвідування за рахунок онлайн-учасників та переглядів записів лекцій та практичних занять, а також надає доступ до електронних матеріалів після лекцій та практичних занять;

- залучає нових студентів, надаючи їм можливість приєднатися у будь-який вільний час до онлайн-заняття;

- забезпечує доступність та економічність освіти для всіх категорій громадян, у тому числі соціально незахищених і маломобільних;

- забезпечує можливість вибору індивідуального змісту навчання, а також ефективність та результативність навчання;

- дає можливість вибору індивідуального темпу засвоєння знань;

- стимулює самостійну пізнавальну діяльність студента.

Розробка дистанційного курсу з певного предмета характеризується великою трудомісткістю, вимагає достатнього рівня кваліфікації викладача і може бути успішною лише з урахуванням психолого-педагогічних особливостей такого типу навчання. Основними компонентами дистанційного навчання є: суб'єкти навчання, система комунікацій між ними і середовище, в якому відбувається процес навчання. Оскільки дистанційна модель навчання як базова складова передбачає передачу інформації в спеціальному інформаційно-навчальному середовищі (віртуальному), тому специфіка середовища кардинально впливає на всі компоненти навчальної діяльності: мотивація навчання, учбова ситуація, контроль і оцінювання студентів.

Віртуальний характер дистанційного навчання включає як позитивні, так і негативні психологічні аспекти для особистості студента. Позитивно впливають на особистість наступні аспекти: віртуальна взаємодія дозволяє знизити психологічну напругу, уникнути психологічного дискомфорту, що пов'язано з відчуттям психологічної захищеності і підвищенням комунікативної активності студентів. До того ж можливість виступати в якості анонімного учасника взаємодії або під вигаданим ім'ям стимулює рольове експериментування, сприяє кращому самопізнанню, розкриттю індивідуальності.

До негативних психологічних факторів відносяться відсутність у студентів безпосереднього емоційного, енергетичного контакту з викладачем, що ускладнює процес передавання соціокультурного досвіду, негативно впливає на групову та професійну ідентифікацію студентів, їхню навчальну мотивацію. До того ж віртуальне спілкування викликає знеособлювання студентів, тобто анонімність студентів провокує сенсорну деградацію у спілкуванні.

Відсутність прямого, безпосереднього контакту під час дистанційного навчання підкреслює важливість враховувати психологічні особливості організації інформації, які у великій мірі

визначають ефективність навчання. Одним з найважливіших факторів ефективності навчання є усвідомлювання студентами навчального матеріалу, тобто здатність наділяти отриману інформацію змістом «для себе». Зі свого боку, викладач повинен максимально розширювати рамки змісту навчального матеріалу, а саме деталізувати, конкретизувати його. Необхідно уникати надмірної додаткової інформації, щоби не відволікати студентів від основного змісту навчального матеріалу.

Крім того, важливе значення має часовий аспект навчання. По-перше, потрібно створити чіткий розподіл навчання в часі – необхідна частотність занять, консультацій з чітким наповненням учбового матеріалу певного об'єму. По-друге, повинна бути визначена певна тривалість подання матеріалу, яка необхідна для сприйняття та розуміння нової інформації. Також є важливим і проміжок часу, за який студенти здатні обробити отриману інформацію, самостійно вивчити матеріал, засвоїти його, а при необхідності, розширити і поглибити свої знання з певної теми.

Таким чином, психолого-педагогічні особливості дистанційного навчання складаються зі специфіки віртуального середовища, особливостей взаємодії викладача та студентів в цьому середовищі, а також організації інформації в умовах цієї віртуальної взаємодії. Саме ці особливості обумовлюють організацію дистанційного навчання, засоби та методи, які застосовуються, а також форми контролю та оцінювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Сиротенко Н. Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Навчальний посібник: Харків, 2015, 320 стор.
2. Палат Е. С. Педагогічні технології дистанційного навчання. Міжнародний семінар «Суспільство в мережі – е-технології для всіх»: Київ, 25-27 листопада, 2013, стр.12-14.

ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Галаган В. Я., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Ще декілька років назад студент, прагнучи здобути знання, повинен був регулярно відвідувати обраний вищий навчальний заклад. Стрімкий розвиток можливостей Інтернету, виникнення на його базі нових освітніх програм, які надають студентам можливість, не виходячи з дому здобувати бажану освіту не тільки у вітчизняному вищому закладі освіти, але й навчатися закордоном – всі ці умови зробили в наш час значно доступнішою освіту в омріяному навчальному закладі. Необхідно також враховувати і той факт, що вирішальною мірою швидкий, масовий перехід на дистанційне навчання вищих навчальних закладів більшості країн світу в 2020 та 2021 роках був обумовлений стрімким розповсюдженням вірусу Covid. Заклади вищої освіти змушені були терміново відреагувати на нові реалії сьогодення та значно прискорити розвиток необхідних можливостей дистанційного навчання, а також вдосконалити роботу існуючих освітніх дистанційних платформ. Звісно, що економічний розвиток кожної країни суттєво впливає на можливості здобування дистанційної вищої освіти. На перший план виходить підключення до Інтернет зв'язку та його якість. Студенти України сьогодні мають, на превеликий жаль, неоднакові можливості доступу до мережі Інтернет, оскільки багато з них перебувають вдома на карантині, а це може бути і маленьке селище, наприклад в Карпатах, і не всі університети України встигли ґрунтовно підійти до вирішення цієї проблеми, як через брак коштів, так і через відсутність відповідно підготовленого викладацького складу, який може професійно вміло використовувати сучасні віртуальні можливості при викладанні свого фаху студентам. Проте, за 2020 рік був досягнутий значний прогрес у цьому плані і університети України, як на думку фахівців, стрімко наздоганяють провідні європейські вузи.

Он-лайн освіта базується як на традиційних так і на специфічних методах та засобах навчання в основі яких покладено комп'ютерні та телекомунікаційні технології.

Он-лайн заняття можуть здійснюватися в двох форматах: а) попередньо записане відео заняття; б) вербінар у прямому ефірі. Під час он-лайн заняття студенти можуть також бачити викладача по відеозв'язку, ставити запитання в режимі реального часу, дискутувати, спілкуватися один з одним.

Очевидно, що надзвичайного значення при дистанційному навчанні набуває особиста підготовка студента, його прагнення бути організованим, мотивованим і дисциплінованим. Значну кількість матеріалу студент повинен опановувати самостійно, він також має можливість обирати найбільш вдалий час та ритм для навчання, що актуально для людей, які надають перевагу нестандартному графіку. Все це не виключає підтримку і постійний чіткий контроль з боку викладача. Але тут існують певні труднощі, а саме неможливість спостерігати за виконанням самостійних завдань та відслідковувати процес самостійного виконання завдання.

Взаємодія з викладачем може відбуватися різноманітними шляхами:

- під час роботи в чаті група студентів приєднується одночасно і долучається до обговорення певної теми. Якщо студент не був присутнім, він може проглянути та вивчити записи чату;

- поширена форма навчання – форум – є вдалою для семінарів, конференцій, практикумів і т.п. Форуми можуть проходити не лише в письмовому форматі, але й бути інтерактивними. Форум – це ряд послідовних записів до обговорення яких можна долучитися в будь який час;

- відеоконференція і вебінар відбувається в певний обумовлений час. Студент може як безпосередньо брати участь он-лайн, так і переглянути відповідний запис. В той час як для проведення відеоконференції наявність відео є обов'язковою, для роботи вебінару це не є обов'язковим, це може бути і голосовий чат.

Потрібно враховувати, що створення відеолекцій потребує чимало часу, технічних знань і вмінь, проте це відео може використовуватися не один раз.

До переваг дистанційно навчання можна віднести те, що воно дає змогу студенту значно заощадити свої кошти, оскільки не потрібно сплачувати за дорогу до університету, проживання в гуртожитку і т. д., таке навчання надає студенту також ширші можливості для підробітку.

Дистанційне навчання – технологія майбутнього, яка потребує постійного вдосконалення та відповідності розвитку он-лайн технологіям та платформам.

Викладачі вищих навчальних закладів єдині в тому, що не можливо повністю замінити оф-лайн навчання он-лайн навчанням. Безпосереднє живе спілкування викладача та студента в аудиторіях є невід'ємною частиною здобуття якісної освіти. Ці дві форми вищої

освіти не повинні протистояти одна одній, а лише гармонійно доповнювати і вдосконалювати одна одну.

ВАЖЛИВІСТЬ КОМПЕТЕНЦІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ВСІХ УЧАСНИКІВ УЧБОВОГО ПРОЦЕСУ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Гуминська Н. В., викладач кафедри іноземної філології та перекладу Київський національний торговельно-економічний університет

Поняття дистанційного навчання постає як особлива освітня технологія ХХІ ст., що базується на відкритому навчанні з використанням сучасних телекомунікацій для спілкування. Головна особа дистанційного навчання – студент. Суттєво змінюється в цьому навчальному процесі і роль викладача. На нього покладаються такі функції, як координування пізнавального процесу, коригування навчального курсу, консультування учасників учбового процесу. Діяльність студента змінюється у напрямі від одержання знань до їх пошуку. Цей процес підтверджує важливість набуття певних компетенцій для успішного дистанційного навчання всіх учасників учбового процесу у глобалізованому світі.

Проте поряд з низкою позитивних моментів є певні складнощі дистанційного навчання. По-перше, це може бути зумовлено недостатністю у студента самодисципліни і мотивації. По-друге, це може бути пов'язане з індивідуальними особливостями того, хто навчається, наприклад, з домінуючим аудіовізуальним способом сприйняття інформації.

Специфіка взаємодії людей у цьому контексті має певні особливості: можливість одночасного спілкування значної кількості людей, що знаходяться в різних частинах світу; збіднення емоційного компонента спілкування, що призводить до вироблення нових норм поведінки і виникнення певного комунікативного етикету.

Існування й успішне функціонування людини в новому психологічному середовищі висуває до неї конкретні вимоги: вміння виділити й відфільтрувати інформацію з великого інформаційного потоку, здатність коротко, точно і грамотно формулювати повідомлення або запити, вміння правильно розподіляти навантаження і швидко обробляти одержану інформацію.

Все очевиднішим стає той факт, що процес взаємодії людини з глобальними інформаційними мережами впливає на її психіку. Так, фрагментарність і різноманітність інформації призводить до збільшення когнітивного навантаження для її сприйняття.

Відомо, що місце освіти в житті суспільства багато в чому визначається тією роллю, яку відіграють у суспільному розвитку знання людей, їх досвід, вміння, навички, можливості розвитку професійних та особистісних якостей. Перехід від концепції

функціональної підготовки до концепції розвитку особистості, яка спостерігається в глобалізованому світі. Нова концепція передбачає індивідуалізований характер освіти, що дає змогу враховувати можливості кожної конкретної людини і сприяти її самореалізації та розвитку. Важливим чинником у цьому напрямку розвитку освіти є формування у студентів умінь навчатися, самостійно когнітивно діяти, використовуючи сучасні засоби інформаційних технологій.

Важливою рисою розвитку сучасної освіти є її глобальність. Вона відображає сучасні інтеграційні процеси між державами в різних сферах суспільного життя. Освіта з категорії національних пріоритетів високорозвинених країн переходить у категорію світових пріоритетів.

Міжнародна система дистанційного навчання, що розвивається, забезпечує широкий міжнародний доступ до кращих світових освітніх ресурсів; істотно збільшує можливості традиційної освіти шляхом формування освітнього інформаційного середовища, в якому студент самостійно або під керівництвом викладача може вивчати цікавий для нього матеріал; значно розширює коло людей, для яких стають доступними освітні ресурси; сприяє набуттю навичок самостійної роботи; знижує вартість навчання внаслідок широкої доступності кращих освітніх ресурсів; підвищує рівень освітніх програм шляхом пропозиції альтернативних програм; дає змогу формувати унікальні освітні програми шляхом комбінування курсів, наданих освітніми закладами, у тому числі з різних країн; має велике соціальне значення, тому що дає змогу задовольнити повною мірою освітні потреби населення.

Зволікання з розвитком дистанційної освіти загрожує зниженням конкурентоспроможності української освіти у світовому просторі. В світі відбувається зростання ролі людського капіталу. Людський капітал у національному багатстві світового співтовариства складає 64 %, природний капітал – 20 %, а фізичний лише 16 %. Питома вага людського капіталу у розвинених країнах (Фінляндія, Швейцарія, Німеччина, Японія, США) становить до 80 % їхнього національного багатства. Це дає вирішальну перевагу в технологічному розвитку, а також випереджаючому зростанню рівня життя населення. За останні десятиліття кардинально змінилася система передачі знань, а їх обсяг багаторазово збільшився. Сьогодні неможливо один раз, навіть за 4 або 6 років, підготувати людину до професійної діяльності на все життя. Вирішення проблеми полягає в переході до освіти протягом життя, де базова освіта періодично повинна доповнюватися програмами додаткової освіти і бути

фундаментом для подальшого навчання. Навчання протягом життя передбачає зростання інвестицій у людей і знання; набуття основних навичок, включаючи цифрову грамотність; поширення інноваційних, більш гнучких форм навчання. Рада Європи затвердила навчання протягом життя як один з основних компонентів європейської соціальної моделі. Таке навчання не обмежується лише сферою освіти – воно також є вирішальним фактором у сферах зайнятості й соціального забезпечення, економічного зростання і конкурентоспроможності. Відбувається перехід освітніх систем розвинених країн до широкого використання інформаційних технологій. Все це призводить до зростання конкуренції на міжнародному ринку освіти. Стрімкі темпи розвитку проектів дистанційного навчання у найближчі кілька років можуть витіснити з ринку освіти значну частину традиційних навчальних закладів багатьох країн.

Дистанційне навчання долає територіальний фактор нерівності в доступі до якісної вищої освіти. Важливість компетенцій дистанційного навчання у глобалізованому світі є необхідною умовою для здобуття конкурентноспроможних знань. Використання значного інформаційного ресурсу забезпечує інноваційний розвиток суспільства і освіти в цілому. Широке впровадження дистанційного навчання в Україні потребує вирішення комплексу задач за такими напрямками: управлінсько-організаційне забезпечення, матеріально-технічне, фінансове забезпечення, кадрове рішення, методичне забезпечення з урахуванням специфіки дистанційного навчання, популяризація дистанційної освіти у всіх навчальних напрямках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Making a European area of lifelong learning a reality [Electronic resource] / European Commission. – Mode of access: <http://ec.europa.eu/education/>.
2. Дистанційне навчання – це сучасно [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки України. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/comments/17415-distantsiyne-navchannya--tse-suchasno.-gazeta-osvita-ukrayini--24-vid-17.06.2013>.
3. Шуневич Б. І. Тенденції розвитку дистанційного навчання у зарубіжній вищій школі [Електронний ресурс]. / Б. І. Шуневич. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em7/content/08sbishf.htm>.

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Гребінник Л. В, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

З впровадженням цифрових технологій у освітній простір, безсумнівно, змінилися вимоги до організації навчального процесу та підвищилися очікування щодо результатів навчання. Необхідність швидкого переходу на дистанційну форму навчання стала для закладів вищої освіти, з одного боку викликом, з іншого – рушієм інновацій, особливо в аспекті самоосвіти. Адже нові форми навчання вимагають вдосконалення підготовки не лише студентів, а й викладачів, набуття ними нових компетентностей.

Поширення цифрових продуктів у нашому повсякденному житті та підвищення їх соціальної актуальності передбачає водночас той факт, що фундаментальні знання про нові технології дедалі більше стають загальновідомими. Зокрема, молоді люди можуть найкращим чином справлятися з викликами, пов'язаними зі швидкою цифровою трансформацією, завдяки своїй гнучкості, здатності швидко реагувати та постійно здобувати необхідні навички.

До завдань університетів входить, в першу чергу, розробка шляхом освітніх досліджень дидактичних та технічних рішень для викладання та навчання в цифровому світі. Це вимагає модернізації професій та можливостей навчання. Вони повинні бути переглянуті, адаптовані та доопрацьовані з урахуванням інноваційних потреб та технічного прогресу. Інноваційним підходом можна вважати роботу над формуванням цифрової компетентності учасників освітнього процесу.

Аналіз фахової періодики дозволяє виділити низку ключових ознак цифрової компетентності [1; 2; 3; 4]. Суттєвими елементами вважаємо такі характеристики:

Компетентність 1: Технічна компетентність в галузі інформаційно-комунікаційних технологій

- базові ІТ-знання, необхідні для базового розуміння алгоритмів та їх цифрової форми, а також для створення цифрових пропозицій;
- знання про технічні небезпеки та ризики, ефективні захисні заходи (напр. резервні копії) та основи шифрування;

Компетентність 2: Навички вирішення проблем та оцінювання

- вміння відбирати та аналізувати інформацію, отриману з локальних та глобальних інформаційних мереж, водночас розпізнаючи та уникаючи можливих ризиків;

- вміння класифікувати та впорядковувати відібрану інформацію;
- володіння основними прийомами роботи з інформацією, творчий підхід при їх застосуванні;

Компетентність 3: Методична компетентність

- незалежне використання цифрових носіїв інформації та інструментів;
- навички використання навчальних онлайн-платформ;
- організація і проведення онлайн-уроків в режимі реального часу;
- вміння створювати та комбінувати медіа-елементи в межах навчальної онлайн-платформи;
- навички візуалізації отриманих даних;
- вміння модифікувати змістове наповнення дисципліни відповідно до потреб онлайн-навчання;
- знання методів активізації онлайн-діяльності та вміння їх використовувати під час дистанційного навчання;
- вміння визначати через зворотний зв'язок ефективність навчальної діяльності;

Компетентність 4: Комунікативна компетентність

- вміння дати оцінку та коментувати відповідний зміст;
- вміння подавати зміст відповідно до потреб користувачів;
- використання комунікативних можливостей комп'ютерних мереж для організації спілкування між учасниками навчального процесу;
- кооперація в створенні та керівництві онлайн-проектами;

Компетентність 5: Соціальна компетентність

- знання основ телекомунікаційного етикету;
- дотримання законодавчої бази;

Компетентність 6: Рефлексія та особиста компетентність

- розгляд та оцінка медіа в етичному аспекті та соціальному контексті;
- систематична інформованість та активна безперервна медіаосвітня діяльність.

Цифрові компетентності учасників навчального процесу входять до категорії «Soft skills» – гнучких навичок, необхідних для забезпечення ефективності та результативності будь-якої професійної діяльності. Сформовані достатньою мірою цифрові компетентності дозволяють незалежно використовувати інструментарій навчальних онлайн-платформ та користуватися такими його перевагами як автономність, інтерактивність, кооперація. Потребує також переосмислення і традиційний дидактичний інструментарій з урахуванням перенесення навчального процесу в онлайн-площину.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Рябова З. В., Єльнікова Г. В. Професійне зростання педагогів в умовах цифрової освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Вип. 80 (6). С. 369-385. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v80i6.4202> (дата звернення: 20.01.2021)
2. Шворак К. В., Карпик І. В. Медіакомпетентність та медіаграмотність – базові компетентності педагога НУШ. *Молодий вчений* № 12.1 (64.1), 2018. С. 9-12.
3. Frischherz B., MacKevett D., Schwarz J.(2018). Digitale Kompetenzen an Fachhochschulen. *Die Hochschullehre*, Jahrgang 4/2018,S. 77-89. online unter: www.hochschullehre.org. DOI: 10.3278/HSL1804W
4. Schütz-Pitan J., Weiß T., Hense J. (2018). Jedes Medium ist anders: Akzeptanz unterschiedlicher digitaler Medien in der Hochschullehre. *Die Hochschullehre*, Jahrgang 4/2018, online unter: www.hochschullehre.org DOI: 10.3278/HSL1809W

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Гуца Г. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Сучасні реалії сьогодення змушують науково-педагогічних працівників працювати в умовах дистанційного навчання. Виникає питання: як ефективно організувати процес навчання в закладах вищої освіти, зокрема з іншомовної підготовки, для того, щоб у результаті іноземна мова стала органічним, практично значущим компонентом майбутньої професійної діяльності студента?

На нашу думку, ключовими важелями успіху, закладеними в основі дистанційного навчання є сформоване ціннісне ставлення студентів до вивчення певної дисципліни та їх розуміння кінцевого результату навчання, особистісне внутрішнє бажання і вміння працювати самостійно, а також наявність власної відповідальності та вольових зусиль з боку тих, хто навчається. Характерною перевагою режиму он-лайн також вбачається можливість вибору способів здобуття знань та їх засвоєння через призму суб'єктивного навчального пізнання студента.

На жаль, як показує аналіз практики викладання іноземної мови у ЗВО України, більшість студентів не готові до роботи у даному форматі навчання. Ураховуючи складну природу мови, форма навчання, про яку йдеться, доцільна для студентів з належним рівнем іншомовної та загальної підготовки. Ситуація ускладнюється наявністю об'єктивних труднощів, які виникають при організації дистанційного навчання. У цих умовах викладачам стає вкрай складно будувати процес навчання на відповідному рівні. Більшість студентів потребує класичного аудиторного середовища, яке дозволяє викладачеві оптимально організувати освітній процес, швидко та адекватно оцінювати готовність студентів до навчально-пізнавальної діяльності, вносити певні корективи під час заняття. Безпосередньо зоровий контакт викладача з аудиторією, що сприяє, у першу чергу, прояву та реалізації індивідуальних особливостей кожного студента, а також можливість вчасно використовувати наочні засоби та прийоми, дозволяє обом сторонам вирішувати всі проблеми і завдання, які виникають в процесі навчання, у тому числі і питання когнітивно-емоційного характеру.

Не можна не згадати і про таку важливу сторону навчального процесу, як аудиторна організація оцінювання досягнень студентів у навчальній діяльності, зокрема шляхом систематичного контролю

успішності. Остання покликана не тільки забезпечити моніторинг результатів навчання наприкінці вивчення змістового модуля чи під час цього модуля, але має за мету налаштувати студентів на систематичне опанування навчальним матеріалом. Зрозуміло, що у цьому контексті, формат дистанційного навчання не може слугувати сильним спонукальним чинником активізації засвоєння змісту навчання, оскільки організувати адекватну перевірку рівня сформованості знань, вмінь та навичок в таких умовах уявляється непродуктивним.

На підставі зазначеного вище можна зробити висновок про те, що навантаження, яке випадає на викладача, подвоюється. Педагогу доводиться не тільки налагоджувати чітку систему навчання і контролю за рівнем підготовки студентів, але також знаходити раціональні шляхи забезпечення належного зворотнього зв'язку під час проведення занять у даному режимі навчання.

Відповідаючи на питання на початку статті у світлі вищевикладеного, видається доцільним визначити низку умов, які допоможуть його вирішити:

1. В основу формування та розвитку відповідних компетентностей студентів під час практичних занять має бути покладено планування стратегії мотивації. Позитивне ставлення студентів до процесу навчання може зростати при наявності таких факторів:

- проведення занять з ентузіазмом, з гарним настроєм, що екстраполюються на тих, хто навчається;
- створення викладачем ситуації, якими вони захоплюються або які є практично значущими для них;
- формування і підтримка викладачем готовності кожного студента до навчальної діяльності викликає позитивні емоції, бажання долати труднощі, випробувати власні сили в засвоєнні навчального матеріалу, що в подальшому сприяє формуванню індивідуальних когнітивних стилів;
- справедлива оцінка здобутків студентів у навчальній діяльності.

Саме створення відповідного психоемоційного мікроклімату в умовах, коли викладач не має можливості підтримувати постійний зоровий контакт з аудиторією, слугує своєрідною базою для підвищення ефективності навчання. Максимальна уважність до навчальних та пізнавальних потреб студентів, вміння вчасно надати їм емоційну підтримку, налаштування кожного студента на впевненість в своїй силі – мобілізує та організовує останнього на процес навчання.

2. Проведення занять може дати максимальний ефект, якщо викладач постійно працює над залученням студентів до активної роботи та підвищенням їх уваги. Педагог повинен мати в своєму арсеналі ряд різних методичних прийомів щодо утримування уваги, перевірки на уважність і розуміння того, що він намагається донести до аудиторії, а саме:

- підбір привабливого змісту, узагальнень, прикладів;
- розмаїтість і комбінування характеру навчального матеріалу (не тільки теоретичних положень, але і прикладів їх практичного застосування, що особливо важливо при вивченні іноземної мови);
- багатство використовуваних мовних і немовних прийомів (зміни гучності голосу, інтонації, наголосів, темпу і ритму вимовляння слів тощо);
- пряме звертання до аудиторії («Зверніть увагу на...», «А як ви вважаєте ...?» тощо), прохання повторити чи пояснити те, що розглядалось на занятті.

3. Забезпечення оптимального способу подачі навчального матеріалу (наприклад граматичного, за допомогою зорової опори і максимально доступного пояснення з боку викладача, відбувається процес розуміння та засвоєння інформації).

4. Органічне застосування сучасних інформаційних технологій на заняттях та в режимі самостійної (позааудиторної) роботи активізує інтелектуальні та психологічні резерви студентів. Методика проведення таких занять спрямована на формування здатності ставити цілі діяльності, визначати її завдання, підбирати засоби і способи їх розв'язання.

Практичним підтвердженням зазначених вище позицій є досвід роботи кафедри іноземної філології та перекладу КНТЕУ, зокрема за допомогою автентичної он-лайн платформи MyEnglishlab, що спрямована на розвиток не тільки інтегрованих мовленнєвих вмінь та навичок, але також спонукає студентів до самореалізації, активізує їх пізнавальні інтереси, формує мотиви самоосвіти.

Підсумовуючи викладене, видається доречним висновок про те, що ефективна реалізація перерахованих умов в режимі дистанційного навчання стимулює студента, який усвідомлено обрав майбутню професію, стати повноцінним суб'єктом освітнього процесу і набути одного з головних життєвих навичок – уміння вчитися і працювати самостійно, що робить дистанційну форму в кінцевому підсумку тим важелем, який сприяє розвитку особистої відповідальності за власне життя.

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Дроздова Ю. В., кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Розвиток всесвітньої мережі Інтернет зробив доступ до інформації та розповсюдження освітнього контенту доступним значній частині населення світу і допоміг трансформувати сучасну освіту відповідно до потреб цифрової ери. Дистанційне навчання (e-learning) стає все більш поширеною формою організації освітнього простору у багатьох університетах по всьому світу, а з огляду на сучасні епідеміологічні виклики, навіть єдиною доступною. Різноманітні підходи щодо термінологічного визначення поняття дистанційне навчання обумовлені різницею освітньої культури кожної країни. Однак деякі загальні дескриптори є спільними: фізичне розділення викладачів та студентів, використання технічних засобів масової інформації та систем управління навчанням (LMS), навчання відбувається в контексті навчального закладу, в рамках надання освітніх послуг [1].

На сучасному етапі виділяють наступні типи дистанційного навчання:

1. Синхронне дистанційне навчання
2. Асинхронне дистанційне навчання
3. Змішане навчання
4. Змішані масивні онлайн-відкриті курси (МООС)
5. On-line курси з відкритим графіком навчання

Події 2020 року остаточно довели, що використання надійних систем дистанційного навчання є запорукою ефективного функціонування сучасних закладів вищої освіти. На сьогоднішній день існує достатня кількість світових наукових та практичних досліджень щодо досвіду дистанційного навчання. Зрозуміло, що будь-який тип дистанційного навчання має відповідати щонайменше трьом основним критеріям:

- 1) технічна доступність для викладачів та студентів;
- 2) відповідність програмним результатам навчання;
- 3) чіткі критерії оцінювання набутих компетентностей.

З огляду на загальносвітову значущість проблеми впровадження e-learning та міжнародний досвід світового освітнього простору доцільно звернути увагу на актуальні проблеми та перспективи подальшого розвитку доміант дистанційного навчання крізь призму студентського сприйняття даного феномену. На наш погляд уваги

заслуговує порівняльна картина сприйняття дистанційного навчання, що відображає сукупний інтернаціональний досвід студентів. Існують релевантні дослідження, що регіонально порівнюють погляди студентів на дистанційне навчання, враховуючи усі критерії організації освітнього простору даного типу.

Так, Патрісія Фідальго, Джоан Торманн, Олександр Кулик та Хосе Альберто Ленкастре в [2] порівнюють досвід українських, португальських студентів та студентів з ОАЕ. Досвід учасників з трьох країн дозволяє вивчати тенденції та визначати відмінності та / або подібності сприйняття дистанційного навчання.

За даними португальського Національного інституту статистики (2019), рівень використання Інтернету дорослим населенням становить близько 76%. Державна служба статистики України (2019) повідомляє, що в країні 26 мільйонів Інтернет абонентів [3]. 91% резидентів ОАЕ користуються мобільним Інтернетом, а понад 98% домогосподарств мають доступ до Інтернету [4]. Більше половини португальських студентів, близько двох третин українських студентів та трохи більше третини студентів з ОАЕ мають дуже сприятливе або сприятливе ставлення до дистанційного навчання. Приблизно третина португальських та українських студентів були нейтральними в оцінці свого досвіду дистанційного навчання. Про це також зазначила трохи менше половини студентів з ОАЕ. Невеликий відсоток португальців та п'ята частина студентів з ОАЕ зазначили, що їхнє ставлення було дуже несприятливим або несприятливим, проте жоден студент з України не висловив такої думки. Трохи більше десятої частини португальських студентів зазначили, що їм потрібна краща комп'ютерна техніка та спеціальний навчальний простір; близько чверті цих студентів повідомили, що вони потребують кращих навичок управління часом, володіння комп'ютером та англійською мовою, а також про необхідність мати чіткі цілі та завдання навчання, більший рівень мотивації. Мало хто з українських студентів вважав, що їм потрібна краща комп'ютерна техніка або навички, спеціальний навчальний простір або кращий Інтернет зв'язок. Їх турботи зосереджувались на власній освітній поведінці, оскільки половина або трохи більше половини відчували, що вони потребують більшої мотивації, чіткого навчального плану, кращих навичок самоменеджменту. Студенти з ОАЕ були менш впевненими, ніж українські студенти, щодо комп'ютерних навичок, а також виявили потребу у кращому обладнанні та підключенні до Інтернету. Майже половина студентів з ОАЕ повідомила про свої потреби в

навчальному плані та мотивації. Чверть студентів з ОАЕ вважали, що їм потрібен спеціальний навчальний простір.

Таким чином, зрозуміло, що необхідно враховувати міжнародні особливості культури освіти при розробці онлайн-курсів та програм. Кожен заклад вищої освіти повинен розробляти власний підхід до організації дистанційної освіти, який відповідає потребам студентів та викладачів. Щодо українських студентів, то найбільш важливими при організації дистанційного навчання виявилися потреби у чітко сформульованих цілях та результатах навчання, високому рівні мотивації та самоменеджменті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Allen, I. E., & Seaman, J. (2017). Digital Learning Compass: Distance Education Enrollment Report 2017. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED580868.pdf>
2. Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O. et al. Students' perceptions on distance education: A multinational study. *Int J Educ Technol High Educ* 17, 18 (2020). <https://doi.org/10.1186/s41239-020-00194-2>
3. Communications Department of the Secretariat of the CMU. (2019). Oleksiy Honcharuk: National Digital Literacy Platform "Diia: Digital Education" will be launched on January 21. Retrieved February 24, 2020, from Government Portal website: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/oleksij-goncharuk-nacionalna-osvitnya-platforma-z-cifrovoyi-gramotnosti-diya-cifrovaosvita-startuye-vzhe-21-sichnya>
4. Knoema. (2018). No Emirados Árabes - Share of households with Internet Title. Retrieved February 24, 2020, from Atlas mundial de dados website: <https://pt.knoema.com/atlas/Emirados-Árabes/topics/Telecomunicação/Usuários-de-internet/Share-of-households-with-Internet>

ОСОБЛИВОСТІ СИНХРОННОГО ТА АСИНХРОННОГО РЕЖИМІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Дубініна О. В., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Сучасний етап реформування економічної системи України вимагає нового підходу до підготовки фахівців сфери економіки та бізнесу. У Законі України «Про вищу освіту» зазначено, що головна мета діяльності закладів вищої освіти (ЗВО) полягає у «підготовці конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях» [1]. Система навчання у ЗВО повинна забезпечити формування та розвиток у здобувачів відповідних компетентностей, необхідних для успішного виконання професійних завдань, підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Українська вища школа сьогодні зазнає глобальних змін та реформ, відбувається трансформація традиційних методів навчання, інформатизація навчального процесу, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій. Значною мірою на організацію системи освіти останнім часом впливають протиепідемічні заходи, що здійснюються з метою запобігання поширенню пандемії COVID-19. Зміни, які відбуваються у суспільстві і активно впливають на усі сфери нашого життя і, безпосередньо, на систему освіти, змушують навчальні заклади пристосовуватись до нових умов, шукати нові форми та методи організації навчального процесу [3].

Запровадження дистанційного навчання дозволяє вирішити проблему пошуку ефективної системи освіти у сучасних умовах, забезпечує можливості здобуття неперервної освіти будь-якого рівня та якості й створенню умов для безперервного саморозвитку кожній людині незалежно від віку, статі, стану здоров'я і матеріального становища, індивідуально-психологічних особливостей тощо [2].

Дистанційне навчання може відбуватися у двох режимах: синхронному та асинхронному. Різниця між ними базується на відмінностях процесу обміну інформацією у межах навчальної групи і між групою студентів та викладачем.

Синхронний режим передбачає взаємодію між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники процесу одночасно перебувають в електронному середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо).

Навчання у синхронному форматі передбачає швидкий і безпосередній обмін інформацією між учасниками: студенти і викладач можуть висловлювати думки, ставити запитання, отримувати відповіді, приймати рішення у реальному часі. Цей формат максимально наближений до традиційного навчання і дозволяє використовувати знайомі методики і прийоми.

Асинхронний режим означає взаємодію між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою з певною затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо.

Кожний з режимів має свої особливості, переваги і недоліки.

До переваг синхронного режиму можна віднести: мотивацію до навчання під час безпосереднього спілкування, можливість організувати різні види групової діяльності і розвивати навички комунікації, надання викладачем більш детальних інструкцій і пояснень. У той самий час, зазначений формат навчання потребує постійної високої якості інтернет-зв'язку, вимагає дотримання фіксованого графіку роботи, загального темпу навчання.

До переваг асинхронного режиму відносять: гнучкий графік навчання (студенти можуть навчатися у зручний для них час, за власним розкладом), індивідуальний темп опанування матеріалу, доступність і наявність навчальних матеріалів у будь-який час у будь-якому місці, диференціація навчання для слухачів з різними освітніми потребами. До певних обмежень застосування цього режиму можна віднести такі фактори: високий рівень самостійності, самоорганізації, цілеспрямованості студентів; недостатньо можливостей для взаємодії, безпосереднього спілкування та спільної роботи з викладачем і одногрупниками; недостатній рівень контролю та підтримки з боку викладача.

Асинхронне навчання можна розглядати як форму самоосвіти, що вимагає цілої низки умінь та навичок, особистісних якостей людини. Використання цього режиму в освітньому процесі має великий потенціал, оскільки допомагає вирішити важливе завдання, яке стоїть перед сучасною системою освіти – не тільки забезпечити майбутнього фахівця системою знань, але й сформуванати здатність до самоосвіти впродовж усього життя.

Оскільки синхронний та асинхронний режими мають свої особливості, переваги та певні обмеження, сприяють розвитку різних навичок та умінь, під час реалізації дистанційного навчання доцільно поєднувати ці дві форми, дотримуючись певного балансу, для

створення оптимального навчального середовища, досягнення цілей і результатів навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.help/law/1556-VII/edition01.01.2019/page1>
2. Дистанційне навчання: психологічні засади: монографія / М. Л. Смульсон, Ю. І. Машбиць, М. І. Жалдак та ін. ; за ред. М. Л. Смульсон. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. 240 с.
3. Prokopenko I., Berezhna S. Higher Education Institutions in Ukraine during the Coronavirus, or COVID-19, Outbreak: New Challenges vs New Opportunities. Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 12 (1 Sup 2), 2020. 130 – 135 p.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

*Зайцева І. В., доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торговельно-економічний університет*

Світова освітянська спільнота зіштовхнулася в 2020 році з глобальним викликом, зумовленим пандемією, спричиненою поширенням коронавірусу. Пандемія змінила освіту у її формі та змісті: ускладнення епідеміологічної ситуації у березні 2020 року призвело до необхідності швидкого впровадження системи дистанційного навчання в освітню практику нашої держави. Вітчизняні заклади вищої освіти були змушені в короткі терміни вирішувати безліч гострих питань: в яких формах проводити дистанційне навчання; які технічні засоби для цього використовувати; як оцінювати засвоєння матеріалу студентами; як проводити іспити і яким чином здійснювати набір майбутніх студентів на наступний навчальний рік. Розпочався пошук й відпрацювання ефективних інструментів для організації навчального процесу в новій реальності.

В умовах пандемії класичні принципи організації навчання змінюються на концептуально нові ключові підходи до забезпечення та реалізації якісного освітнього процесу, які спрямовані на моделювання освітнього процесу, максимально наближаючи його до реальності, та водночас на досягнення програмних результатів навчання. Отже, одним із найважливіших завдань освіти сьогодні є створення умов для навчання та інтелектуального розвитку особистості здобувачів, орієнтованої на створення шляхів самостійного отримання знань, формування необхідних умінь і навичок для роботи на навчальних дистанційних платформах. До того ж, після послаблення карантину в умовах змішаного навчання стало зрозуміло, що сучасні студенти та викладачі перейшли на новий етап розвитку, де дистанційне навчання відіграє велику роль. Про потребу у розвитку «електронного навчання і формування цифрової компетентності учасників освітнього процесу» зазначається й у наказі Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про Національну освітню електронну платформу» цифровізації освіти [1]. Цифровізація (діджиталізація) освітнього процесу спричинена потребою у широкому впровадженні інноваційних технологій, появою нових вимог до фахівців, зокрема до формування ключових компетентностей, і нового цифрового покоління (з особливими соціально-психологічними характеристиками) в умовах пандемії.

Розглянемо особливості організації дистанційного навчання. Для забезпечення та реалізації якісного освітнього процесу у кризовій

ситуації, а саме дистанційного навчання в умовах пандемії, необхідно керуватися основними принципами організації такого формату навчання. Основними принципами системи дистанційної освіти, яка базується переважно на самостійному отриманні необхідного обсягу і якості знань та передбачає поєднання широкого спектру традиційних і новітніх інформаційних технологій, є: гуманістичність, пріоритетність, відповідність технологіям навчання, гнучкість, модульність, неперервність, відкритість[2; 3; 4].

Не дивлячись на переваги дистанційного навчання, серед яких: формування нового освітнього простору, самоорганізації, уміння самостійно приймати відповідальні рішення; посилення мотивації до самоосвіти та саморозвитку тощо, здобувачі освіти зіткнулися з такими труднощами як недолік цифрових можливостей. До того ж, дистанційне навчання поки є незвичним і складним, враховуючи його психологічні особливості [5]. Особливість дистанційної форми навчання полягає в тому, що більша частина навчального процесу складається саме із самостійної роботи студентів із засвоєння навчального матеріалу, який має бути заздалегідь підготовлений і потім наданий студенту. Так, головною вимогою до сучасного студента під час дистанційного навчання є високий стартовий рівень освіти та наявність навичок самостійної роботи, що стає викликом для здобувачів освіти, особливо студентів початкового етапу навчання.

Як бачимо, система дистанційного навчання розрахована переважно на достатньо свідомих студентів, які не потребують постійного контролю з боку викладача. Тому, важливу роль у процесі дистанційному навчанні відіграє мотивація слухачів, їхня здатність до самоорганізації. Для розвитку вищезазначених умінь важливими компонентами дистанційного навчання є: створення практичних ситуацій під час навчального процесу, можливість для студента проявити себе, чіткість організації навчального процесу та індивідуального підходу тощо.

Труднощі, які виникають під час реалізації дистанційного курсу – це неузгодженість між плановою та фактичною тривалістю виконання завдань, що потребує внесення відповідних коректив до програми курсу. Крім того, орієнтованість на технічні засоби, постійна концентрація на екрані монітора, тривале включення у віртуальний світ не може не відобразитися на внутрішньому стані студента.

Успішне функціонування в новому психологічному середовищі висуває низку специфічних вимог: уміння виділити й відфільтрувати інформацію з великого інформаційного потоку, здатність коротко,

точно і грамотно формулювати повідомлення або запити, уміння правильно розподіляти навантаження і швидко обробляти одержувану інформацію [6]. Так, фрагментарність і роздрібненість інформації призводить до збільшення когнітивного навантаження на її сприйняття, використання гіпертекстового режиму, підтримуваного всіма веб-серверами, потребує вміння орієнтуватися у складній і часто заплутаній системі посилань, під час тривалої роботи на людину починає впливати «інформаційний шум». Все очевиднішим стає той факт, що процес взаємодії особистості з глобальними інформаційними мережами впливає на її психіку. Тому, важливим є зворотній зв'язок між студентом і викладачем у системі дистанційного навчання.

Пандемія відкрила безповоротний процес дистанційного навчання. Залишились не вирішені питання вибору серед безлічі пропозицій що брати за основу, які ресурси досконаліші, що безпечніше для сучасного освітнього процесу. Як бачимо, практична реалізація освітнього процесу в умовах кризи вимагає не лише професійного та творчого підходу, але й прийняття серйозних організаційних заходів і не лише на рівні самих навчальних закладів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про Національну програму інформатизації» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>.
2. Підчасов Є. В. 2016. «Психологічні особливості побудови освітнього процесу із застосуванням дистанційних освітніх технологій». Режим доступу: <http://2016.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=110>.
3. Gudmundsdottir G. B. & Hatlevik O. E. (2018). Newly qualified teachers' professional digital competence: Implications for teacher education. *European Journal of Teacher Education*, 41 (2), 214-231. <https://doi.org/10.1080/02619768.2017.1416085>
4. Maphalala M. C., Adigun O. T. Academics' Experience of Implementing E-Learning in a South African Higher Education Institution. – *International Journal of Higher Education*, Vol. 10, No 1, 2020, Scopus, doi:10.5430/ijhe.v10n1p1
5. Prokopenko I.; Berezhna, S. 2020. “Higher Education Institutions in Ukraine during the Coronavirus, or COVID-19, Outbreak: New Challenges vs New Opportunities”. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 12 (1):130-135.

6. Starkey, L. (2020). A review of research exploring teacher preparation for the digital age. *Cambridge Journal of Education*, 50(1), 37-56. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2019.1625867>

НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Зварич І. М., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземної філології та перекладу

Київського національного торговельно-економічного університету

Існуюча система освіти, з усіма її спробами реформування та модернізації, виявилася неспроможною вчасно та оперативно відреагувати на ті значні наукові відкриття, які були зроблені за останні ХХ років. Студенти вишів та учні середніх навчальних закладах працюють за оновленими програмами, підручниками, які мають багато недоліків, а доросле населення, зокрема педагоги, зіштовхнулися із значними проблемами, бо вони, опираючись на раніше отримані знання, виявилися не підготовленими до реалізації нових відкриттів, що дала сучасна наука: достеменно володіти новітніми технологіями, зокрема комп'ютерами та платформами дистанційного навчання, щоб здійснювати навчальний процес на відстані. Більшість педагогів неодноразово мали труднощі з технічним оснащенням, комп'ютерною грамотністю, щоб доступно подати інформацію для своїх вихованців та отримати зворотні відповіді щодо виконаних завдань.

Зміни у суспільстві, зокрема світова пандемія, вплинули на те, щоб активно розпочати дистанційне навчання у вищих та середніх закладах освіти, і таким чином змусила викладачів, вчителів, студентів та батьків до вдосконалення технічними засобами навчання, передачі навчальної інформації та отримання результатів виконаних завдань, сприйняття і опанування навчальним матеріалом з певної дисципліни.

Дистанційне навчання імпонує більшій кількості людей для здобуття освіти, зокрема вищої, проте існує низка недоліків на які варто звернути увагу, щоб їх усунути і знайти компроміс для успішного вивчення навчальної дисципліни дистанційно. Виділимо такі недоліки дистанційної системи навчання, а саме: *обмеження безпосереднього спілкування студентів з педагогами, відсутність прямого доступу студентів до викладача, постійна самотивація студентів, ізоляваність навчання, обмеження доступних спекурсів навчання для оволодіння спеціалізацією, необхідність постійного надійного доступу до новітніх технологій навчання та Інтернет мережі, обов'язкова акредитація програм дистанційного навчання, обмеження щодо працевлаштування, непередбачені додаткові витрати, обмеження щодо вдосконалення умінь і навичок усного спілкування студентів.*

Розглянемо деякі з них: *обмеження доступних спецкурсів навчання для оволодіння спеціалізацією і необхідність постійного надійного доступу до новітніх технологій навчання та Інтернет мережі.*

Обмеження доступних спецкурсів навчання для оволодіння спеціалізацією. Дистанційне навчання не завжди пропонує всі необхідні спецкурси для оволодіння певною спеціальністю та спеціалізацією. Студенти, які навчаються за відповідною програмою і здобувають вищу освіту, можуть не мати усіх необхідних спецкурсів, доступних у дистанційному навчанні для ґрунтового вивчення навчальної дисципліни та оволодіння вузькоспеціалізованими новітніми знаннями зі спеціальності, формування актуальних для обраної спеціалізації умінь і навичок [2]. Тому дистанційне навчання підходить не для всіх спеціальностей та спеціалізацій. Упровадження спецкурсів у вишах сприяє активності студентів у вивченні навчальної дисципліни та опануванні навчальним матеріалом, стимулює їх до наукового дослідження, до наполегливої самостійної роботи та підвищення рівня якості самоосвіти. Варто зазначити, що вдосконалення умінь і навичок студентів не всіх спеціальностей можна здійснити дистанційно. Наприклад: для студентів філологів, зокрема англійської мови, ми можемо підготувати завдання для поліпшення умінь і навичок у практичній діяльності, а саме дібрати тексти для перекладу, створити фонограми для відтворення іноземної мови, але важко придумати завдання для студентів медичних закладів, щоб вдосконалити уміння і навички їхньої практичної діяльності дистанційно, оскільки вони постійно повинні спілкуватися із хворими і з'ясовувати причини їхнього недугу, робити діагностичне обстеження та оперувати. Таким чином, існує обмеження щодо поліпшення умінь і навичок студентів різних спеціальностей та спеціалізацій.

Необхідність постійного надійного доступу до новітніх технологій навчання та Інтернет мережі.

Сучасна освіта вимагає впровадження новітніх технологій навчання, щоб підвищити рівень якості знань студентів, їхніх умінь і навичок, розширити міжнародні та навчальні зв'язки вишу, прискорити його входження до наукового та освітнього простору. Комп'ютерні технології та Інтернет водночас надають викладачам нові можливості, дозволяючи разом із студентами отримати задоволення від захопливого процесу пізнання таємниць природи і наукових відкриттів. Навчальний процес з використанням новітніх технологій та Інтернету викликає у студентів емоційний підйом,

навіть ті, хто мають проблеми у навчанні, охоче працюють з комп'ютером [1]. Проте комп'ютер не може замінити постать педагога, який перебуває у постійному пошуку своєї досконалості, його вміння викладати навчальну дисципліну та етику спілкування зі студентами, тому комп'ютер, це машина, яка доповнює викладача і є унікальним засобом, що надає можливість працювати в режимі електронної пошти чи в режимі реального часу. Важливо у процесі дистанційного навчання мати постійний надійний доступ до новітніх технологій навчання та Інтернет мережі як викладачам, так і студентам. Технічні збої, необізнаність з новітніми технологіями навчання і невміння працювати з технічним оснащенням, зокрема комп'ютером, можуть спричинити стрес і розчарування в опануванні навчальним матеріалом, бо саме за допомогою комп'ютерів та Інтернет мережі, студенти передають свої виконані завдання, шукають необхідну інформацію для ґрунтовного вивчення навчальної дисципліни. Наприклад, для онлайн-курсів потрібен комп'ютер із доступом до Інтернету. Для курсу з матеріалами на CD або DVD потрібно мати мультимедійний програвач. Нині не всі заклади вищої освіти технічно підготовлені до дистанційного навчання, тому лекції та семінари відбуваються з використанням сервісу Office 365, Google Classroom, а рівень якості знань, умінь і навичок оцінюється за допомогою текстових тестів, презентації проектів та повідомлень з наукових досліджень проводиться через доступні соціальні мережі, зокрема Moodle, Zoom, Skype, Viber, Telegram Messenger.

Отже, викладачі та студенти повинні бути обізнані з новітніми технологіями навчання, володіти комп'ютерною грамотністю, вміти працювати з технічними засобами, мати постійний надійний доступ до комп'ютерів та Інтернет мережі, необхідних для виконання вимог спецкурсу у процесі дистанційного навчання щодо вивчення навчальної дисципліни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биков В. Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України / В. Ю. Биков // Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології : кол. монографія / В. Ю. Биков, О. О. Гриценчук, Ю. О. Жук та ін. / Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. – К. : Атіка, 2015. – С. 77–140.
2. Власенко І. Г. Впровадження дистанційного навчання – вимога сучасності / Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія : матеріали міжвузівського вебінару (м. Вінниця, 31 березня 2017 р.) /

відп. ред. Л. Б. Ліщинська. – Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2017. – 102 с. –
[Електронний ресурс] // http://www.vtei.com.ua/images/VN/31_03.pdf

МЕТОДИ ТА ФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Клименко Т. І., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Дистанційна освіта – це освіта, яка використовує в навчальному процесі кращі традиційні методи, засоби і форми навчання, які базуються на комп'ютерних та телекомунікаційних технологіях.

За останній час дистанційні форми навчання набули інтенсивного розвитку, який пов'язаний з пандемією COVID-19. Але задовго до цього дистанційне навчання почало поширюватися в багатьох країнах світу.

Становлення дистанційного навчання в Європі пов'язане зі створенням Відкритих університетів. Показовими є Національний університет дистанційної освіти (Universidad Nacional de Educación a Distancia) в Іспанії, який налічує 58 навчальних центрів у країні і 9 за кордоном (Бонн, Брюссель, Женева, Лондон, Париж та ін.) та Національний Центр дистанційного навчання (Centre National d'Enseignement à Distance) у Франції, що забезпечує дистанційне навчання у 120 країнах світу.

У США та Канаді були створені віртуальні університети, де кожен студент може отримати освіту за основними дистанційними курсами на базі будь-якого університету.

Основними факторами, які сприяють розвитку дистанційних форм навчання, вважають: по-перше, те, що вони дозволяють вчитися і отримувати дипломи престижних вузів, не залишаючи рідного міста; по-друге, навчання з використанням інтернет-технологій відкриває шлях до вищої освіти для людей з обмеженими можливостями та інвалідів, а це, в свою чергу, є пріоритетним напрямком соціальної політики у всіх цивілізованих країнах; по-третє, дистанційне навчання надає можливість занять під час епідемій та пандемій.

Дистанційне навчання, яке здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, може мати наступні форми занять:

1. Чат-заняття – це заняття, які відбуваються з використанням чат-технологій, тобто всі студенти мають одночасний доступ до чату.

2. Веб-заняття – це дистанційні заняття, конференції, семінари, ділові ігри, лабораторні роботи, практикуми. Для таких занять використовуються спеціалізовані освітні веб-форуми.

3. Телеконференції. Вони проводяться, як правило, з використанням електронної пошти.

В залежності від засобу комунікації викладачів та студентів, розрізняють такі методи дистанційного навчання:

1.Метод навчання за допомогою взаємодії студента з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача. Для реалізації цього методу викладачем підбираються різні освітні ресурси, друковані, аудіо- та відеоматеріали, а також навчальні посібники, які доставляються телекомунікаційними мережами.

2.Метод індивідуалізованого викладання і навчання. Він характеризується взаємовідносинами одного студента з викладачем. Він може реалізовуватися завдяки таким технологіям, як телефон, голосова пошта, електронна пошта, скайп.

3.Метод, в основі якого лежить викладання навчального матеріалу викладачем. При цьому студенти не грають активну роль в комунікації.

4.Метод, для якого характерна активна взаємодія всіх учасників навчального процесу. Цей метод передбачає широке використання дослідницьких та проблемних способів навчання. Роль викладача полягає в тому, що він пропонує студентам тему і повинен створити і підтримувати сприятливу атмосферу спілкування, при якій студенти могли б працювати у співробітництві. Викладач несе відповідальність за координацію, керування ходом дискусії, а також за підготовку матеріалу, розробку плану роботи навчання, питань та тем.

5.Метод проектів передбачає комплексний процес навчання, який дозволяє студенту виявити самостійність у плануванні, організації та контролі своєї навчально-пізнавальної діяльності.

6.Метод проблемного навчання. Його метою є розгляд складних пізнавальних завдань, вирішення яких має суттєвий практичний або теоретичний інтерес. Цей метод сприяє розвитку вмінь та навичок у вирішенні таких проблем.

7.Дослідницький метод навчання характеризується наявністю чітко поставлених актуальних та значимих для всіх учасників цілей.

Звичайно, система дистанційного навчання не зможе повністю замінити традиційну систему вищої освіти, а лише доповнити її, проте матиме більше переваг, а саме передові освітні технології, доступність джерел інформації, індивідуалізація навчання, зручна система консультування, демократичні стосунки між викладачем і студентом, зручний графік.

Дистанційне навчання покликане допомогти в глобальному просторі – сприяти підготовці фахівців, які вільно орієнтуються у світовому інформаційному середовищі, мають знання та навички

щодо пошуку, обробки та зберігання інформації, використовуючи комп'ютерні технології.

Отже, дистанційна освіта відкриває студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищує ефективність самостійної роботи, дає абсолютно нові можливості для творчості, знаходження і закріплення різних професійних навичок, а викладачам дозволяє реалізувати принципово нові форми і методи навчання із застосуванням концептуального моделювання явищ і процесів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биков В. Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України / В. Ю. Биков // Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології : кол. монографія / В. Ю. Биков, О. О. Гриценчук, Ю. О. Жук та ін. / Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. – К. : Атіка, 2015. – С. 77–140. 14
2. Дистанційна освіта в сучасній освітній діяльності / Освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/articles/30.html/>. – Назва з екрана.
3. Штихно Л. В. Дистанційне навчання як перспективний напрям розвитку сучасної освіти. Молодий вчений. 2016. № 6 (33). С. 489 – 493.

РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Кохан О. М., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Глобалізація, перехід людства до інформаційно-технологічного суспільства змінили назавжди світ бізнесу, виробництва, культури та освіти. Інформатизація суспільства спричинила введення інформаційно-комунікаційних технологій у всі ланки системи освіти, навчальні заклади й органи управління, тож реформування та оновлення системи вітчизняної освіти є імперативом сьогодення для формування освіченого молодого покоління. Пандемія COVID-19 стала каталізатором запровадження дистанційного навчання всіма освітніми закладами країни, яке вважається одним з пріоритетних напрямів програми модернізації загальноосвітньої і вищої школи. Воно забезпечило процес навчання в екстрених умовах.

В 2000р. була затверджена Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, в якій обґрунтовано доцільність, мету, основні завдання та очікувані наслідки створення і впровадження такої системи. Положення про дистанційне навчання від 2013р. деталізувало науково-методичне забезпечення й особливості організації навчального процесу із використанням технологій дистанційного навчання. У травні 2020 р. з'явилися методичні рекомендації щодо організації дистанційного навчання в Україні.

Існує безліч підходів та тлумачень терміну «дистанційне навчання», проте загально визнано, що дистанційне навчання — це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі. Дистанційне навчання орієнтоване на впровадження в навчальний процес принципово нових моделей навчання, що передбачають проведення конференцій, самостійну роботу студентів з інформаційними полями з різних банків знань, проектні роботи, тренінги й інші види діяльності з комп'ютерними технологіями. Джерелом інформації в цих моделях є бази даних у віртуальному навчальному середовищі, координатором навчального процесу – викладач, а інтерпретатором знань – студент.

Засоби, що забезпечують у дистанційному навчанні використання усіх форм взаємодії, є сучасні інформаційні телекомунікаційні технології, які дають студентам змогу самостійно долучатися до найрізноманітніших інформаційних джерел –

електронна пошта, відеоконференції, чати, форуми, веб-сайти, онлайн-бібліотеки, файли розсилок. Усі ці засоби часто комбінуються з традиційними друкованими матеріалами.

Засобами для вивчення іноземної мови в умовах дистанційного навчання є два типи навчальних платформ: зовнішні платформи, змістове наповнення яких індивідуально розробляє навчальна інституція, з урахуванням мети навчання та аналізу потреб студентів (наприклад, Moodle, Web Course Tools); внутрішні платформи, що відображають зміст уже розроблених навчальних курсів (наприклад, Macmillan English Campus, MyEnglishLab, CALL).

Платформа Google Classroom — це сервіс, що пов'язує Google Docs, Google Drive і Gmail, дозволяє організувати онлайн-навчання, використовуючи відео-, текстову та графічну інформацію, проводити тестування, контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність студентів, переглядати результати виконання вправ, застосовувати різні форми оцінювання, коментувати й організувати ефективне спілкування зі студентами в режимі реального часу. Основним елементом Google Classroom є групи. Функціонально групи нагадують структурою форуми, оскільки вони дозволяють користувачам легко відправляти повідомлення іншим користувачам. Здобувачі освіти та педагог мають змогу вести онлайн-бесіди в режимі реального часу з комп'ютера або мобільного пристрою, учасники команди можуть показувати свої екрани, дивитись і працювати разом над усім. Також платформа дозволяє за допомогою Google-форм збирати відповіді учнів і потім проводити автоматичне оцінювання результатів тестування.

Zoom — сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей. Для цього потрібно створити обліковий запис. До відеоконференції може підключитися будь-який користувач за посиланням або ідентифікатором конференції. Заняття можна запланувати заздалегідь, а також зробити посилання для постійних зустрічей у певний час. Відеоконференції можна проводити також за допомогою Microsoft Teams, Google Meet, Skype, тощо.

Хмарні технології Microsoft Office 365- це безкоштовне рішення для організації електронної пошти для студентів, співробітників і викладачів, а також набір призначених для користувача сервісів для взаємодії і спільної роботи. Завдяки використанню хмарних технологій розгортання рішення відбувається в стислі терміни і з мінімальними витратами (для навчальних закладів дані сервіси безкоштовні). Microsoft Teams надає можливість

студентам, викладачам, зустрічатися в реальному часі, працювати разом, створювати контент і ділитися ресурсами .

Спеціалізовані портали пропонують як теоретичні ресурси, так і практичні інструменти. Основні ресурси для безкоштовного вивчення мови онлайн:

- **BBC Learning English** — масштабне відділення BBC, присвячене вивченню англійської мови. На сайті доступні навчальні курси для різних рівнів. Частина курсів поділяється за тематикою: англійська в університеті, на роботі, у новинах тощо.
- **British Council LearnEnglish** — ресурс для вивчення англійської мови від Британської ради, департаменту уряду Великої Британії, що займається поширенням британської культури. На сайті можна вивчати граматику, лексику, покращувати навички з письма та вимови.
- **Duolingo** — платформа для вивчення іноземних мов. Англійську можна вивчати як на сайті проекту, так і за допомогою мобільного додатку. Додаток зручний для початківців, які хочуть зрозуміти базову лексичну та граматичну структуру мови. Вправи для рівня Intermediate та Advanced також доступні.
- **TED** — організація, присвячена мотиваційним пізнавальним лекціям англійською мовою. Рекомендується для глядачів із уже наявними знаннями з англійської, які хочуть покращити свої навички сприймання мови на слух. На сайті доступні субтитри.

Дистанційне навчання є перспективною сферою розвитку освіти в умовах її цифровізації. Водночас таке навчання у разі потреби дозволяє забезпечити індивідуальну освітню траєкторію здобувача освіти, а також неперервність освітнього процесу. Використання системи дистанційної освіти під час викладання іноземної мови підвищує інтерес студентів до навчання та сприяє зростанню їх мотивації щодо вивчення іноземної мови, залучення до процесу навчання ресурсів різних сайтів та порталів, а також використання мобільних додатків підвищує ефективність навчального процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні року: Постанова від 20 грудня 2000 р. Міністерство освіти і науки України. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>.

2. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка – Харків.: Вид-во КП «Міська друкарня», 2020. – 409 с.

THE PROS AND CONS OF DISTANCE EDUCATION

Katerusha O., Associate Professor of the Department of Foreign Languages and Translation, Kyiv National University of Trade and Economics

Presently, distance learning is no longer surprising. Most educational institutions both in Ukraine and abroad use distance technologies in the pedagogical process.

The COVID-19 pandemic has led to the largest educational disruption in history, affecting nearly 1.6 billion students in over 190 countries and all continents. There is no escape from modern realities, and many universities are trying to develop in the direction of distance learning.

Distance learning is a form of organization of the educational process, based on the principle of student self-study by means of developed information resources. The learning environment is characterized by the fact that students are mostly distanced from teacher, but simultaneously, they have an opportunity to maintain a dialogue using telecommunications at any time.

«Online learning helps to retain more information, to do everything faster. And this means, it seems that the changes in the field of education introduced due to quarantine will remain when the epidemic ends», the experts of the World Economic Forum concluded.

Most researchers say that the main «advantage» of distance education is the opportunity for students to receive education without interrupting their work. Due to the lack of the need to visit an educational institution, there is an opportunity for students from the periphery to receive a diploma from a capital or foreign universities. Students with disabilities also have an opportunity to receive higher education.

Distance learning makes it possible for students to participate in the organization of their educational process: to choose time and place to work with educational material, to determine speed of learning the material corresponding to the peculiarities of their thinking.

Teachers have an opportunity to choose from a huge number of Internet resources the most convenient and comfortable for them.

For a university, distance learning allows to reach a larger number of students, i.e. increase their target audience.

Of course, distance learning has its drawbacks. «If you want the future, where students only give facts, information, and they memorize it, then online learning is quite suitable. But this is not real education», says one of the professors at Oxford University after several months of a global experiment. «The goal of education is to learn to think critically, to think

over information, to debate, to question facts, opinions, including one's own», continues the professor. «Learning over the Internet is not the right environment to achieve this goal».

Not every student knows how to keep himself motivated to work independently. The absence of a person nearby who presents material with an emotional connotation, which affects the degree of his understanding.

For a teacher it is important in classroom teaching to feel how much students understand the material, to adjust the educational process quickly: to repeat difficult moments, provide additional explanations, etc. The complexity of organizing group robots in distance learning should be taken into account. There is no guarantee of independent completion of study assignments. Students and teachers spend a huge amount of time at the computer, thereby deteriorating their health. Since distance learning added more tasks for reporting, all participants in the educational process have less free time. Another negative factor in distance learning is the low level of physical activity. Physical inactivity negatively affects the functioning of the body's adaptive mechanisms in relation to physical and mental stress. In the format of distance learning, students are practically «chained» to a computer. A survey of students showed that most of the children want live communication, they like to study, attend classes, they want to receive knowledge from the mouth of teachers, to conduct a lively dialogue. Then their life is filled with events that make them move. Thus, the younger generation strengthens its own health, and we can get a healthy generation, the future of our nation.

REFERENCES:

1. Andreev A. A. Introduction to distance learning / A. A. Andreev. – M, 2017.
2. Buriev K. S. The role of distance learning in modern education [Electronic resource] / K. S. Buriev // Education and upbringing. - 2019. – №4(9). – P.4 – 6. – Access mode: [https: // moluch.ru/th/4/archive/39/1045/](https://moluch.ru/th/4/archive/39/1045/)

WEAKNESSES OF ONLINE LEARNING

Kushmar L. V., Associate Professor of the Department of Foreign Philology and Translation, Kyiv National University of Trade and Economics

Kolot L. A., Senior Lecturer of the Department of Foreign Philology and Translation, Kyiv National University of Trade and Economics

«Education is the most powerful weapon which you can use to change the world.»

Nelson Mandela

The term of online learning just like an airplane in the beginning of the 21st century. As with most teaching methods, online learning also has its own set of positives and negatives.

There are some major drawbacks:

1. Equity and Accessibility to Technology

Before any online program can hope to succeed, it must have students who are able to access the online learning environment. Lack of access, whether it be for economic or logistic reasons, will exclude otherwise eligible students from the course. This is a significant issue in rural and lower socioeconomic neighborhoods. Furthermore, speaking from an administrative point of view, if students cannot afford the technology the institution employs, they are lost as customers. As far as Internet accessibility is concerned, it is not universal, and in some countries, Internet access poses a significant cost to the user. Some users pay a fixed monthly rate for their Internet connection, while others are charged for the time they spend online. If the participants' time online is limited by the amount of Internet access they can afford, then instruction and participation in the online program will not be equitable for all students in the course.

2. Computer Literacy

Both students and facilitators must possess a minimum level of computer knowledge in order to function successfully in an online environment. For example, they must be able to use a variety of search engines and be comfortable navigating on the World Wide Web, as well as be familiar with Newsgroups, FTP procedures, and email.

3. Limitations of Technology

User friendly and reliable technology is critical to a successful online program. However, even the most sophisticated technology is not 100% reliable. Unfortunately, it is not a question of if the equipment used in an online program will fail, but when. When everything is running smoothly, technology is intended to be low profile and is used as a tool in the

learning process. However, breakdowns can occur at any point along the system.

4. *The Students*

While an online method of education can be a highly effective alternative medium of education for the mature, self-disciplined student, it is an inappropriate learning environment for more dependent learners. Online asynchronous education gives students control over their learning experience and allows for flexibility of study schedules for non-traditional students; however, this places a greater responsibility on the student. In order to successfully participate in an online program, students must be well organized, self-motivated, and possess a high degree of time management skills in order to keep up with the pace of the course.

5. *The Facilitator*

Lack of Essential Online Qualities

Successful on-ground instruction does not always translate to successful online instruction. If facilitators are not properly trained in online delivery and methodologies, the success of the online program will be compromised. An instructor must be able to communicate well in writing and in the language in which the course is offered. An online program will be weakened if its facilitators are not adequately prepared to function in the Virtual Classroom. An online instructor must be able to compensate for lack of physical presence by creating a supportive environment in the Virtual Classroom where all students feel comfortable participating and especially where students know that their instructor is accessible. Failure to do this can alienate the class both from each other and from the instructor. However, even if a virtual professor is competent enough to create a comfortable virtual environment in which the class can operate, still the lack of physical presence at an institution can be a limitation for an online program. For the faculty as well as the participants, such things as being left out of meetings and other events that require on-site interaction could present a limiting factor in an online program.

6. *The Online Environment*

Online learning has its most promising potential in the high synergy represented by active dialog among the participants, one of the most important sources of learning in a Virtual Classroom. However, in larger classes (20 or more students), the synergy level starts to shift on the learning continuum until it eventually becomes independent study to accommodate the large class. At this point, dialog is limited as well as interaction among participants and the facilitator. The medium is not being used to its greatest potential.

7. The Curriculum

The curriculum of any online program must be carefully considered and developed in order to be successful. Many times, in an institution's haste to develop distance education programs, the importance of the curriculum and the need for qualified professionals to develop it are overlooked. Curriculum and teaching methodology that are successful in on-ground instruction will not always translate to a successful online program where learning and instructional paradigms are quite different. Online curriculum must reflect the use of dialog among students (in the form of written communication) and group interaction and participation. Traditional classroom lectures have no place in a successful online program. Education of the highest quality can and will occur in an online program provided that the curriculum has been developed or converted to meet the needs of the online medium.

Decoding and understanding these negatives will help institutes in creating strategies for more efficient delivery of the lessons, ensuring an uninterrupted learning journey for the students. Additionally, face-to-face communication with professors can be substituted with online communication, and peer-to-peer activities should be promoted between online students similarly as it would be in traditional classrooms. Online learning is a huge benefit for students as they have access to all the resources without any restrictions on geographical location, time and comfort. If used properly, this is a huge help for lots of students to build their future as it helps them to improve their knowledge and eliminates the obstacles to classroom learning.

LIST OF SOURCES USED

1. Advantages And Disadvantages Of Online Learning [Electronic resource]. – Excess code: <https://elearningindustry.com/advantages-and-disadvantages-online-learning>
2. Disadvantages of E-Learning [Electronic resource]. – Excess code: <https://e-student.org/disadvantages-of-e-learning/>
3. Strengths and Weaknesses of Online Learning [Electronic resource]. – Excess code: <https://www.uis.edu/ion/resources/tutorials/online-education-overview/strengths-and-weaknesses/>

ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ВИКЛАДАЧАМИ І СТУДЕНТАМИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Латигіна А. Г., доцент, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Київський національний торговельно-економічний університет

Латигіна Н. А., доктор політичних наук, професор, професор кафедри журналістики та реклами Київський національний торговельно-економічний університет

Дистанційне навчання є процесом взаємодії між викладачами і студентами, ізольованими у просторі. Наслідком цього є особливим чином організована поведінка учасників взаємодії, яка залежить від характеру відносин, дистанції між ними і може бути представлена у формі діалогу.

Основне завдання дистанційного навчання полягає у стимулюванні дидактичного діалогу студента з викладачем.

Ефективність діалогу між викладачем і студентом обумовлюють:

- зміст дисципліни;
- фактори середовища (склад навчальної групи: діалогів буде більше між викладачем і одним суб'єктом навчання, ніж між групою);
- мова діалогу (якщо викладач користується рідною мовою студента, ефективність діалогу підвищується);
- засоби комунікації (якщо обмін інформацією між викладачем і студентом здійснюється за допомогою електронної пошти, діалог уповільнюється і є високоструктурованим, бо відбувається у письмовій формі; інтенсивність діалогу вища при навчанні за допомогою відеоконференцій, у процесі яких викладач відповідає на запитання студентів, які зі своєї ініціативи збагачують діалог).

Поширеною формою спілкування у процесі дистанційного навчання є внутрішня дидактична розмова (керований дидактичний діалог), за належного моделювання якої можна досягти високої якості засвоєння матеріалу. Квазидіалог між викладачем і студентом (керований дидактичний діалог) має здійснюватися у формі інструкцій, які містять припущення про те, що студент уже ознайомився з матеріалом підручника стосовно певного твердження.

Опосередкований характер комунікації в системі «викладач-студент» дає змогу забезпечити постійну динамічну комунікацію на відстані, яка, проте, не може повністю компенсувати відсутність безпосереднього, «живого» спілкування. Опосередкованість

комунікації під час дистанційного навчання виявляється у необхідності виконання додаткових внутрішніх (психічних) і зовнішніх (механічних) дій, визначених логікою «людина-комп'ютер»; відмінних від «живого» спілкування формах подання інформації (письмова), видах мовної діяльності (письмо, читання); відстроченні в часі обміну повідомленнями (тривалість затримання залежить від режиму комунікації – «on-line» або «off-line»).

У дистанційному навчанні наявні майже всі традиційні способи взаємодії між викладачем і студентами. Сучасні засоби відеокомунікацій відкривають перед студентами такі самі можливості, як і під час очних навчальних контактів, а нерідко істотно їх розширюють.

Особливості дистанційного навчання у режимі відеоконференції можна оцінювати, зважаючи на такі його фактори:

- навчальний матеріал;
- діагностичний матеріал;
- наочність;
- запитання викладача студентам;
- пояснення викладачем матеріалу;
- керівництво викладачем дискусіями;
- можливість студентів поставити викладачу запитання;
- можливість студента поставити запитання студентові;
- оцінювання викладачем студента.

У процесі дистанційного навчання реалізуються наступні форми взаємодії:

1) студент – навчальний матеріал. Передбачає взаємодію студента зі змістом того, що пропонується для вивчення. Кожний суб'єкт навчання має набути навички конструювання, збагачення своїх знань. Студент, який навчається дистанційно, відзначається більш активною пізнавальною діяльністю (уміє конструювати власні знання), ніж той, хто засвоює матеріал у процесі особистісного контакту з викладачем. Взаємодія з навчальним матеріалом відбувається за допомогою радіо- і телевізійних передач, електронних записів аудіо- та відеоматеріалів, комп'ютерного програмного забезпечення. Носіями навчальної інформації є книга, диски, а також комп'ютерна (електронна) версія, розміщена у пам'яті серверу мережі. Друкована версія книги звична для студентів, проста у використанні, з нею можна працювати там, де немає комп'ютера, проте інформація в ній організована тільки у вигляді тексту і малюнків. Диск – більш потужний засіб наочності, який уміщує звукові, анімаційні та відеофрагменти. Проте книга і диск

тиражуються заздалегідь і не можуть проектуватися у процесі навчання. Електронну версію можна оперативно коригувати, доповнювати матеріалами. Недоліком її є необхідність використання режиму «on-line», що коштує достатньо дорого;

2) студент (суб'єкт навчання) – викладач. Після отримання студентами навчального матеріалу викладачі надають їм допомогу в його опануванні, стимулюючи їхній інтерес до навчання, підвищуючи мотивацію; організовуючи практичну діяльність, що базується на опанованих теоретичних знаннях, перевірку знань та оцінювання рівня їх засвоєння, надаючи консультативну допомогу, та ін.;

3) студент – студент. Партнерська взаємодія студентів у процесі засвоєння знань може відбуватися за участю викладача і без нього. Вона сприяє формуванню і розвитку комунікативних умінь, отриманню ними доступу до кращих зразків виконання навчальних завдань (студентами з вищим рівнем академічної успішності та розвитку здібностей). Засобами здійснення її можуть бути електронна пошта, відеоконференції тощо.

Взаємодія з освітньою інформацією і віддаленими співрозмовниками (джерелами інформації) розвиває у студентів універсальні уміння дистанційної діяльності, які не формуються за традиційного навчання. Кожна форма дистанційних відеокommunікацій має специфіку, що накладає обмеження на освітній процес. Водночас застосування певних освітніх технологій вимагає пошуку адекватних їм відеокommunікаційних засобів та інформаційних технологій. Наприклад, для індивідуальних знань інтенсивність взаємодії педагога і студента не так важлива, оскільки для їх забезпечення достатньо використання електронної пошти. Для дистанційних занять у групі, де кількість і якість освітніх взаємодій визначає ефективність навчання, прийнятнішим є режим відеоконференцій і форумів.

У проектуванні навчальних програм для дистанційного навчання необхідно використовувати емпіричний підхід (орієнтація на здоровий глузд, практичний досвід, що нерідко занижує їх теоретичні засади) і теоретичний (на основі теоретичного обґрунтування навчальних програм). Орієнтація на максимальне використання теоретичних надбань, досягнень психології і педагогіки є продуктивнішою.

Суттєвою особливістю сучасних навчальних систем є їх інтерактивність, що забезпечує діалогічний характер навчання. Однак діалогічна взаємодія – не самоціль. Інтенсивність навчання, залучення студентів до діалогу не є показником ефективності навчальної програми. Проектуючи кожен фрагмент діалогу, викладач має бачити

дидактичні цілі, дбати, щоб репліки не були перевантажені зайвою інформацією, а питання – надто ускладненими, враховувати здатність комп'ютера «зрозуміти» відповіді тих, хто навчається. Процес комунікації має зацікавлювати студента, підвищувати його бажання продовжувати діалог із комп'ютером, стимулювати його пізнавальну активність, досягнення навчальних цілей.

Залежно від педагогічної спрямованості діалогу розрізняють такі його рівні:

- фактичний діалог, за якого співрозмовник вибудовує свою відповідь на основі формальної зміни повідомлення. У такому діалозі повідомлення комп'ютера виконують функцію стимулюючої підказки, яка не містить ніяких відомостей із розв'язання конкретних завдань, але підбадьорює студента. Зловживання таким діалогом може спричинити негативне ставлення до навчання з використанням комп'ютера;

- діловий діалог, спрямований на розв'язання запропонованого завдання без урахування цілей освіти. Спілкування розгортається як діалог в експертних системах. Педагогічна цінність його незначна, тому що не враховуються істотні особливості навчання, важливість засвоєння способів розв'язання певного типу завдань. Комп'ютер, який реалізує діалог другого рівня, моделює діяльність не педагога, а експерта у певній предметній сфері;

- педагогічний діалог, який відбувається на основі моделі студента з урахуванням умов і цілей навчання.

Навчальна система має не лише розуміти повідомлення, а й інтерпретувати їх з позицій суб'єктів навчальної діяльності, не лише фіксувати ускладнення, а й установлювати їх причини. Функціонування «машинних комп'ютерних педагогів» нейтралізувало багато труднощів у подоланні мовного бар'єра.

Побудова програмних продуктів має бути такою, щоб за будь-якого виду навчання можна було відповідати на альтернативні або риторичні питання, які активізують мислення, тобто розвивають внутрішній діалог студента. Будь-які педагогічні програмні засоби повинні витримувати соціальну дистанцію, дотримуватися педагогічного такту, а також бути зорієнтованими на встановлення дружніх стосунків по той бік екрана.

Перевагою дистанційного навчання є його вікова необмеженість. Його учасниками можуть бути і сімнадцятирічні, і п'ятдесятирічні особи з різним освітнім рівнем, соціальним статусом, різним віросповіданням. Створюючи психологічний комфорт у навчанні, інформаційні технології значно знижують вірогідність

негативних стресових ситуацій (загрози, порушення етичних норм, міжособистісні конфлікти та ін.), які супроводжують традиційну педагогіку. Однак спілкування з комп'ютером є менш емоційним, ніж спілкування з викладачем, воно значно звужує моральне і духовне життя людини.

Одним із найважливіших факторів використання у навчанні інформаційних технологій є незалежний контроль успішності навчальної діяльності. Відсутність контакту з екзаменатором, екзаменаційною комісією пов'язана зі значно меншим стресовим напруженням, підвищує сподівання на об'єктивність оцінювання, довіру до його результатів.

Таким чином, для повноцінної професійно-педагогічної комунікації викладач має уміти використовувати інформаційні ресурси комп'ютерних технологій, враховуючи форми взаємодії між викладачами і студентами. І це є особливо важливим під час дистанційного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація. – К.: ВЦ «Академія», 2016. – 256 с.
2. Сердюк О. П. Основи управління комунікативним процесом. – К.: ІЗМН, 2018. – 370 с.
3. Основи дистанційного навчання / За ред. В. М. Кухаренко. – Харків: ХДПУ, 2019. – 271 с.

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ

Малиновська І. А., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Навряд чи можна уявити сучасний світ без використання цифрових технологій. Їх значення в нашому житті досягло нових висот, і все більше людей проводить свій вільний час в інтернеті. Епідеміологічна ситуація у світі привела до неминучого переходу освітніх установ на дистанційну форму навчання. В першу чергу перед вузами виникла необхідність вибору відповідних сервісів і інструментів реалізації освітнього процесу. Одні вищі навчальні заклади постановили використовувати конкретні онлайн-платформи, інші – делегували рішення цього завдання викладачам. Таким чином, багато педагогів, маючи перед собою широку палітру комп'ютерних мережевих технологій, підбирали дистанційну платформу, яка була найбільш доцільною для їхньої дисципліни. Як ефективно перенести освітній процес (предметний зміст, комунікацію зі студентами, контроль знань) в онлайн-режим? Шукати особливий вихід з нестандартної ситуації довелося, перш за все, викладачам іноземної мови, адже провідним компонентом змісту дисципліни «Іноземна мова» є види мовленнєвої діяльності (формування іншомовної комунікативної компетенції, часто професійно орієнтованої), що дозволяє активно впроваджувати численні дистанційні ресурси.

Дослідники оперують такими термінами, як «дистанційне навчання» [2], «електронне навчання» [3], «онлайн-навчання» [4] і по-різному їх трактують. Е. С. Полат розглядає дистанційне навчання і як форму, і як одну зі складових всієї системи освіти. «Дистанційне навчання – це форма навчання, при якій взаємодія вчителя і учнів і учнів між собою здійснюється на відстані і відображає всі властиві навчальному процесу компоненти (цілі, зміст, методи, організаційні форми, засоби навчання), що реалізуються специфічними засобами інтернет-технологій або іншими засобами, які передбачають інтерактивність» [2]. Ми розглядаємо поняття «дистанційне навчання», «електронне навчання» і «онлайн-навчання» як синонімічні і розуміємо під ними форму навчання, що реалізується за допомогою цифрових технологій і забезпечує взаємодію викладача і студента.

Теоретичні та практичні питання використання та створення комп'ютерних і мережевих технологій в навчанні мови, в тому числі

іноземною, вивчаються в рамках особливого розділу лінгводидактики – комп'ютерної лінгводидактики [1]. Дистанційні освітні технології класифікуються за типом ресурсу (як системи управління навчанням, інтерактивні дошки, аудиторні системи опитування, масові відкриті онлайн-курси, віртуальні класи та інші онлайн-сервіси) і методичного призначення (навчальні, тренажери, контролюючі і т. д.).

В якості основи дистанційного навчання можуть бути використані такі сучасні онлайн-платформи, як Microsoft Teams, Zoom, Moodle, комп'ютерні технології, як електронна пошта, форуми, чати, відеоконференції, програма Skype. Незаперечною перевагою перерахованих видів зв'язку виступають наступні фактори: можливість передавати будь-який обсяг і вид інформації, (графічний, текстовий, візуальний, звуковий) на будь-які відстані; отримання доступу до різних джерел інформації за допомогою всесвітньої глобальної мережі інтернет; організація відео- та аудіо- онлайн-конференцій; можливість спілкування з партнером в будь-якій частині світу.

Дистанційне навчання, зокрема навчання іноземних мов, має ряд позитивних якостей і в поєднанні з очною формою є більш ефективним, допомагаючи студентам розвивати навички спонтанного усного та писемного мовлення. Основними перевагами впровадження дистанційних освітніх технологій в освітній процес є, на думку більшості дослідників, індивідуалізація і диференціація навчання, стимулювання колективної творчості, розвиток навчальної автономії студента і його креативності, активізація ролі того, хто навчається, зростання навчальної мотивації, позитивний емоційний фон, підвищення академічної мобільності, гнучкість освітнього процесу, автоматизація організаційних питань і оперативного зворотного зв'язку, підвищення ІТ-компетенції викладачів; а для дисципліни «Іноземна мова» – забезпечення інтерактивності та інтеграція в автентичне середовище, мультисенсорне відображення інформації, розширення інформаційного простору і можливість обліку тематичної професійно-орієнтованої специфіки, продуктивне тренування навичок, підтримка у вирішенні різного роду дидактичних завдань.

Труднощі, пов'язані із застосуванням дистанційних сервісів і інструментів, полягають переважно в несформованості науково-методичної підготовки викладачів, безсистемному застосуванні онлайн-сервісів, неможливості вирішення окремих дидактичних завдань поза аудиторного заняття і технічні неполадки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бовтенко М. А. Компьютерная лингводидактика. / М. А. Бовтенко – М.: ФЛИНТА: Наука, 2005. – 216 с
2. Полат Е. С. Теория и практика дистанционного обучения: учеб. пособие. / Е. С. Полат – М.: Академия, 2004. – 416 с
3. Rösler D. E-Learning Fremdsprachen – eine kritische Einführung. / D. Rösler – Tübingen, 2007.
4. Schön S., Ebner M. Lehrbuch für Lernen und Lehren mit Technologien. /S. Schön – Berlin, 2013.

ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF DISTANCE LEARNING

V. Mirochnyk, teacher of Department of Foreign Philology and Translation, Kyiv National University of Trade and Economics

A. Tytarenko, teacher of Department of Foreign Philology and Translation, Kyiv National University of Trade and Economics

Distance education, also called distance learning, provides learning chances to people who could not afford time or money for traditional classes or who lived in remote areas far from schools and universities.

Like any kind of educational program, distance learning comes with a host of pros and cons.

One of the primary advantages of distance education is the flexibility it provides to students. Distance education provides opportunities for people who may have trouble attending a traditional institution such as stay-at-home mothers, people working full time or members of the military. Many online educational programs allow you to work at your own place, so you can fit your education into your schedule. Flexibility in distance learning program gives chance to study without interfering in your personal life. If are working then you can always plan learning around other features of your life, without effecting any disturbing to personal nor professional life. With distance learning courses, students can complete their course work from just about anywhere, provided there's a computer and internet connection. This allows students to work when and where it is more convenient for them without having to squeeze in scheduled classes to an already busy life.

Get more knowledge. One more advantage is that more knowledge of computer and Internet skills that one gain in the process of distance learning experience can also be moved to other sides of life.

Availability. Many people while taking traditional classes come across physical availability problem because of inadequate mobility issues. But through online classes overcome the problems and by using own comfortable furniture in the home. Thus, an ambition to further education can be satisfied while enjoying free movement at home. For both slow and quick learners, options are available. This reduces stress and increases learners' complete fulfillment.

Learn while working. As distance learning can usually be completed on your own schedule, it is much easier to complete distance learning courses while working than more traditional educational programs. Keeping your job gives you more income, experience and stability while completing your degree giving you less to worry about and more time to focus on your studies.

One of the main disadvantages of distance education is the loss of interaction with other students in the classroom. In distance learning, study in a group is difficult, one just have to do by himself which becomes publicly one-off as there is no communication with other classmates. No chance for communicating with classmates and teachers orally. Though, a chat, e-mails, conferencing and bulletin boards, this problem is lessening gradually. The interactions help to develop critical thinking and problem-solving skills. Many distance education programs have developed online forums or chat rooms for students to share ideas and communicate, but it is only a partial substitute for the interaction you get in the classroom with a teacher and other students. If the classroom environment is what you like most about learning you may want to take a step back and reconsider distance learning. You'll likely get some interaction on chat rooms, discussion boards and through email, but the experience will be quite different than traditional courses.

Difficult technology and accessibility. It is true that distance education provides good chances to learn new things and technologies but it is complicated. It comes as challenge for people who are frightened of technology. A computer with continuous Internet facility is required for distance learning.

No feedback immediately. Distance learning is not like a regular classroom. One does not get the feedback immediately; instead they have to wait for their teacher's reviewing the task and send them for comments.

Format isn't ideal for all learners. Not everyone is an ideal candidate for online learning. If you know you have problems with motivation, procrastination and need lots of individual attention from a teacher you may want to think long and hard before enrolling in an online learning program.

Some employers don't accept online degrees. While a majority of employers will, there are some who still see a stigma attached to distance learning. Realize that your online degree may not be the ideal tool for some job fields or for future learning.

Although distance education is very flexible and convenient, it still cannot provide the 'college experience.' Working with other learners, being part of a total educational environment, and collaborate closely with academic mentors is still valuable to many learners. In addition, some courses cannot be taught on the Internet and this causes some limitations of distance learning.

There is another problem and it is related to technology. Not every student knows how to attend virtual classrooms well. Most of them do not have the hardware and software capability to receive video via the Web.

Many teachers are also reluctant to switch from the traditional methods of teaching to technology-oriented approaches.

In addition, the performance of distance learning programs through the Internet cannot be guaranteed. Because the bandwidth for the average student is still low, while the requirements for audio and video are high. These technological issues need to be resolved.

Thus, the role of the traditional academic institution is changing, colleges and universities will have to compete with a growing number of other educational providers. This trend should promote more collaboration among business, industry and academia to provide high-quality and innovative education.

REFERENCES

1. Brenton S. (2009) E-learning –an introduction. *A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education. Enhancing Academic Practice*. 3rd edition. //NY: Routledge, p 85-99.
2. Porter, L. R. (1997) *Creating the virtual classroom: distance learning with the Internet*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
3. Wagner, N., Hassanein, K., & Head, M. (2008). Who is responsible for E-Learning Success in Higher Education? A Stakeholders' Analysis. *Educational Technology & Society*, 11 (3), p 26-36.

МОДЕЛІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ ЇХ РОЗВИТКУ

Михайлова Н. О., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Реформування системи вищої освіти України в напрямку визнання студента центральною фігурою навчального процесу з одночасним розвитком його пізнавальної активності є обґрунтованою необхідністю. Соціальні та економічні зміни, зокрема глобальна пандемія, також стали поштовхом реформ у сфері освіти. Саме ці фактори передбачають перебудову процесу навчання, кінцевою метою якого має стати максимальне розкриття індивідуальних можливостей та саморозвиток особистості кожного студента. Одним з актуальних напрямків розбудови сучасної вищої освіти є впровадження технологій дистанційного навчання у навчальний процес.

Дистанційну форму навчання фахівці зі стратегічних проблем освіти називають освітньою системою 21 століття. Сьогодні на неї зроблена величезна ставка. Актуальність проблеми дистанційного навчання полягає в тому, що результати суспільного процесу, раніше зосереджені в сфері технологій, сьогодні концентруються в інформаційній сфері. Виходячи з того, що професійні знання старіють дуже швидко, необхідно їх постійно вдосконалювати. Дистанційна форма навчання дає можливість створення систем масового безперервного самонавчання, загального обміну інформацією. Саме ця система може найбільш адекватно і гнучко реагувати на потреби суспільства щодо підготовки високопрофесійних фахівців. Використання ключових понять і термінів дистанційного навчання в сучасних наукових розвідках часто є дискусійним. Згідно з Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні, ця форма визначається як форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання, які складаються з педагогічних та інформаційних технологій дистанційного навчання.

Початок історії дистанційного навчання більшість науковців знаходить у середині XIX століття. Першим закладом, у якому були використані дистанційні форми навчання, вважається Берлінський інститут вивчення іноземних мов. Навчання у цьому закладі від середини 1850-х рр. відбувалося засобами листування, що пізніше отримало назву кореспондентського навчання («corresponding learning»). Так само з допомогою звичайної пошти як першої стійкої

загальнодоступної системи зв'язку здійснювалося навчання окремих осіб у Лондонському університеті (від 1858 р.), здобувачам якого було дозволено складати іспити на отримання академічного ступеня, не зважаючи на форму набуття знань (очну, листування чи самонавчання). У 1970-ті роки з'явилися перші американські програми з навчання шляхом листування. В останні десятиліття XIX деякі вищі навчальні заклади, серед яких Лондонський університет, шотландський Університет Св. Андрія, Королівський університет Канади, Чиказький університет (США), Квінслендський університет (Австралія) та ін., започаткували заочну форму навчання. Саме у той часу з'явився новий термін: *distant education* («дистанційне навчання»). Отже, на цьому етапі дистанційне навчання прирівнювалось до заочного, яке існувало поряд із традиційним очним і тлумачилось як навчання на відстані, до того ж у цей час воно отримало юридичне визнання, оскільки набути студентами в університеті кваліфікацію підтверджували офіційні документи про освіту.

Новий етап у розвитку дистанційного навчання та початок його науково-теоретичного осмислення пов'язаний із інтенсивним впровадженням комп'ютерних технологій у навчання у 60-ті роки XX ст. На цьому етапі відбулися суттєві зміни у тлумаченні поняття «дистанційне навчання», яке стало невід'ємним від комп'ютерної техніки та технологій. Однак комп'ютерні системи того часу мали занадто високу вартість, що гальмувало темпи їх впровадження в освіту. Поява персональних комп'ютерів у 70-ті роки XX століття стимулювала процеси інформатизації освіти, сприяла порушенню питань щодо вдосконалення змісту навчальних програм нових освітніх умовах, розроблення навчальних комп'ютерних програм, навчання викладачів, пошук нових форм і методів навчання на відстані тощо. У ці ж роки розпочалася й історія глобальної мережі Інтернет (як відомо, власне термін «Інтернет» використовується з 1983 року), а з початку 1990-х рр. завдяки стандартизації сторінок WWW та винайденню HTML формату представлення даних, Всесвітня павутина стала загальнодоступним сервісом. І лише після цих подій дистанційне навчання стало доступним значно більшій аудиторії і невід'ємним від технологій і ресурсів мережі Інтернет.

Отже, дослідження історичного аспекту та аналіз сучасного стану впровадження дистанційного навчання в освітню практику зарубіжжя та України дозволили дійти висновку про необхідність дистанційного навчання, яка зумовлена стрімким розвитком комп'ютерної техніки і технологій та раптовою світовою пандемією.

Дистанційне навчання є особливою, досконалою формою, яка поєднує елементи очного, очно-заочного, заочного та вечірнього навчання на основі нових інформаційних технологій та систем мультимедіа. Сучасні засоби телекомунікацій та електронних видань допомагають долати недоліки традиційних форм навчання, зберігаючи при цьому усі їхні переваги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Технології розробки дистанційного курсу: навчальний посібник / [Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротенко Н. Г., Рибалко О. В., Богачков Ю. М.]; за ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. – К.: Міленіум, 2008. – 324 с.
2. Полат Е. С. Теория и практика дистанционного обучения: [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений] / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева; под. ред. Е. С. Полат. – М.: Академия, 2004. – 416 с.
3. Відкрита освіта: новітні технології у навчальному процесі та освітньому менеджменті як засіб інтенсифікації розвитку освітньо-наукової системи України. Аналітична записка [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень: Гуманітарний розвиток, 2012. –Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/721/>
4. Toru Iiyoshi & M. S. Vijay Kumar (2009). Opening Up Education. The Collective Advancement of Education through Open Technology, Open Content, and Open Knowledge. London, The MIT Press, 256.

ПЕРЕВАГИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

*Михайленко М. А., викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торговельно-економічний університет*

З розвитком нових інформаційно-комунікаційних технологій став можливим інтенсивний обмін ідеями, досвідом та знаннями серед мільйонів людей. Освіта населення світу є складним та дорогим завданням для установ цього сектору. Дистанційна освіта є альтернативним вирішення цієї проблеми та зменшує перешкоди, які представляє час та простір для всебічного розвитку особистості та кваліфікованого працівника.

Економічні відмінності, які в даний час існують в більшості країн світу, обмежують можливості для науково-технічного, культурного та духовного розвитку між різними людськими групами в суспільстві. Тому потрібно докласти особливих зусиль, якщо прагнемо повноцінного і багатогранного життя. Саме в цьому контексті дистанційна освіта розглядається, як реальна та ефективна можливість покращити передачу інформації та навчання людей за низькою вартістю. Дистанційна освіта використовує методи, прийоми та ресурси, що підвищують продуктивність та гнучкість процесу навчання. Використання таких технологій, як радіо, телебачення, відео, аудіокасети, комп'ютерні системи та інтерактивне програмне забезпечення, серед інших, становлять нові ознаки обґрунтованості та походження принципів, що підтримують освіту для всіх, навчання вчитися, персоналізоване навчання, основна освіта протягом усього життя, яка, зрештою, сприяє конкретній та ефективній реалізації для постійної, або безперервної освіти [1].

До прикладу можна навести кубинську медичну школу, яку закликають перетворити у віртуальний університет. Його професіонали не користуються медичною практикою, обмеженою острівною географічною зоною, а, навпаки, використовують найбільш новітні методи та розробки в сфері медицини, які є актуальними для будь-якої частини світу. Також масове та якісне навчання цих фахівців стає обов'язком. Необхідність безвідкладності та визнаний вплив технологічних інновацій, таких як супутник, моделювання, мультимедіа, електронні мережі, нові засоби візуального, графічного та документального генерування, серед інших, сильно стимулюють впровадження систем та програми дистанційної освіти в різних секторах, включаючи охорону здоров'я. Необхідно просувати інший спосіб передачі біомедичних знань, і все, мабуть, вказує на те, що найбільш підходящим шляхом є дистанційна освіта, здатна

ліквідувати традиційний стиль «навчання за партою» і заохочувати використання інноваційних методів, які сприяють більшій зацікавленості студентів у власному навчанні [4].

Суспільству потрібні нові працівники та громадяни. Вони повинні бути самозайнятими, творчими та соціально активними працівниками. Ринок праці потребує дедалі гнучкіших та самозайнятих працівників. Все це пропагує концепцію навчання впродовж життя та необхідність інтеграції між системами освіти та навчання.

Таким чином навчання протягом усього життя не лише пропонує більше можливостей для навчання, але також формування обізнаності та мотивації до навчання. Це вимагає студента, який бере активну участь у навчанні, який знає, як вчитися в різноманітних середовищах, хто вміє персоналізувати навчання і який вибудовує стратегію на основі конкретних потреб. Навчання – це вже не упаковка навчального змісту та надання його доступності студентам, а навчити їх досвіду навчання, пізнання [3].

Як зазначає відомий іспанський викладач та основоположник принципів іспанської педагогіки Родріго Мартін Ібаньес, в першу чергу дистанційна освіта повинна відповідати тим самим цілям, що й офіційна денна освітня система: довести кожну людину до її особистої повноти, забезпечивши всебічну професійну підготовку, що призведе до соціально-економічного та культурного розвитку країни [2].

Отже, дистанційна освіта є відповіддю на сучасні освітні потреби; таким чином, щоб освіта могла охопити кожного без будь-якого розрізнення, тобто вона доступна всім, хто цього потребує, в персоналізованому, гнучкому, інтерактивному режимі, співпрацюючи з іншими колегами в командній роботі, знайомлячись з людьми різних країн, з різними матеріальними можливостями, але з однаковими прагненнями та в спільному просторі з великим бажанням досягти стандартів якості для своєї особистої кваліфікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Alejos Quevedo MA., 2000, Proyectos de educación a distancia en Venezuela, Caracas: Universidad Central de Venezuela.
2. Ibañez Ricardo Martin., 1980, Beneficio y eficacia de la educación: Revista de educación.
3. Sánchez Alfonso I, González Pérez TL., 2000, Monografía: Educación a Distancia: un reto impostergable en la formación y capacitación de recursos humanos en Biomedicina.

4. Bárbara Zárate C., 2009, Ensayo sobre la educación a distancia, Lima: Universidad Privada del Norte.

TEACHERS AND ONLINE EDUCATION: MERITS AND CHALLENGES

Olga Nikitenko, Senior Lecturer, Department of Foreign Languages for Business and International Communication, National University of Food Technologies

Yuliana Malyk, Senior Lecturer, Department of Foreign Languages for Business and International Communication, National University of Food Technologies

Ukraine's rapid entry into the world and European space, informatization and computerization of society require new knowledge, skills and abilities that would be adapted to the conditions of the information society. The processes related to the informatization of society contribute not only to the acceleration of scientific and technological progress, intellectualization of all human activities, but also to the creation of a new information environment of society that ensures the development of a human's creative potential [1].

An essential trend in the field of higher education is an increasingly active use of digital technologies and the expansion of online learning formats. Higher educational institutions are obliged to expand their educational activities in the online environment and an increasing number of teachers are involved in the development and delivery of online courses.

It is not surprising that, distance learning quickly gained immense popularity in the educational world both with students and teachers since it has its obvious advantages. Let us consider some of them beneficial for teachers. Studies prove that «teachers who collaborate online tend to be engaged with the group, develop a sense of community, strengthen their content knowledge of pedagogy and subject area, and expect to modify their instructional practices to match what they learned. Flexibility appears to be the online environment's greatest advantage over the traditional face-to-face environment in facilitating teacher learning of pedagogical and subject area content. The online environment frees teachers to collaborate without the usual time, space, and pace constraints and enables them to access and share knowledge comprehensively and as they need it. This environment was consistently found to promote teachers' self-reflection about learning and instructional practices much more than the face-to-face environment did, even though both environments appeared to contribute equally to learning and mastering subject content. The reflective properties of asynchronous, text-based online learning appear to be well-adapted to deep learning»[3].

In addition, the online environment enables teachers to access and share knowledge in a timely and comprehensive manner. The online

environment is also consistently found to be better at promoting self-reflection on learning and instructional practices than is the face-to-face environment, even though both models appear to contribute equally to learning and mastering subject content [2].

For teachers, this form of education primarily means an additional opportunity to present material to students. In fact, it becomes possible to teach more students with the same teaching workload.

On the other hand, the competencies of a successful teacher of traditional courses do not guarantee their successful transformation into the online environment. Besides, not all the teachers possess necessary skills and competencies and have sufficient experience in digital technologies.

An important problem that universities face is the need to train teachers of a new generation who can work effectively in the digital environment. A modern teacher must simultaneously possess three different types of competences: he must be a specialist in the subject area (preferably with practical work experience), he must be a teacher who is an expert in modern educational technologies, he must be a researcher (conduct research on online learning and summarize the results), and, finally, he must have the necessary digital competencies (be an advanced user of modern information systems).

Undoubtedly, with time, the teacher becomes multifunctional as he performs not only the role of a consultant, but also becomes an instructor who, through electronic resources, begins to give group and individual tasks to students, controls the process of their implementation and also accepts completed tasks. We can also add here a role of a facilitator who actively encourages students to interact. The reason is that the role of the teacher in the educational process increases since he begins implementing more elements of the educational process in the electronic environment.

It should also be noted that the very process of teaching through online platforms also requires a number of very specific skills, such as, for example, the ability to «behave and feel confident in front of the webcamera», which is obviously different from the ability to lecture in the usual auditorium.

Studies also indicate that teachers' motivation to engage their peers and contribute regularly to the group was lower online than face-to-face, perhaps because of the greater isolation of teachers who collaborate in a completely online environment [2].

Thus, considering all pros and cons, with planning and creativity, online teaching can be used to create meaningful learning experiences which will serve both students and teachers well.

To conclude, innovations in higher education should be supplemented and implemented through the mastery and implementation of innovative teaching methods and forms. The competent use of all the possibilities of online teaching will allow teachers to reach a new level of their professional activity and pedagogical skills since it will require maximizing all aspects of their activity.

REFERENCES

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. українського видання С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Blitz, C. L. (2013). Can Online Learning Communities Achieve the Goals of Traditional Professional Learning Communities? What the Literature Says. REL 2013-003. Regional Educational Laboratory Mid-Atlantic. Retrieved from: eric.ed.gov/?id=ED544210
3. Garrison, D. R., & Cleveland-Innes, M. (2005). Facilitating cognitive presence in online learning: Interaction is not enough. *American Journal of Distance Education*, 19(3), 133–148.

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ СИСТЕМ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Розум А. П., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу Київський національний торговельно-економічний університет

Кайда Н. О., викладач кафедри іноземної філології та перекладу Київський національний торговельно-економічний університет

Події, спричинені пандемією коронавірусу COVID-19, що поширилася в світі в 2020 р., викликали потребу прийняття безпрецедентних заходів. Тож, 11 березня Кабінет Міністрів України Постановою № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2019» [5] запровадив карантинні обмежувальні заходи. Серед іншого цією Постановою було заборонено відвідування закладів освіти її здобувачами. Дистанційна форма навчання є альтернативною формою забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей (згідно з чинним наказом МОН України від 25.04.2013 № 466) [3]. Вітчизняна система вищої освіти не може ігнорувати зміни, що відбуваються в світовому освітньому середовищі та у житті сучасної людини в цілому: це і стрімкий розвиток в сфері інформатизації та телекомунікації, демографічні зміни, глобальна економічна криза, що тільки буде набирати обертів в найближчий час. Електронне дистанційне навчання забезпечує індивідуалізовану взаємодію між учасниками і організаторами навчального процесу як асинхронно, так і синхронно у часі у вигляді таких навчальних занять за дистанційною формою навчання як лекції, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації та інші (такі форми навчання дозволяються згідно з чинним наказом МОН України від 25.04.2013 № 466) [3]. Беззаперечними перевагами впровадження електронного дистанційного навчання є: гнучкість системи; можливість запровадження новітніх розробок; навчання студент проходить у зручний для нього час, в будь-якому місці та без відриву від роботи; з економічної точки зору – така форма навчання є дешевшою; електронне дистанційне навчання забезпечує одночасне використання великого обсягу навчальної інформації будь-якою кількістю студентів. Отже, вимушений перехід на

дистанційну форму роботи, змусив науково-педагогічних працівників ВНЗ шукати нові форми та методи для провадження навчальної діяльності та слухачами. Такі засоби, як, наприклад, GoogleClass, Docs і Drive, GoogleMeet, Dou, Zoom, Skype, Telegram дали можливість для організації комунікації та взаємодії. Створення віртуального класу в Classroom, документів на віртуальному Диску (текст, таблиця, презентація, форми, тести), розміщення підготовлених матеріалів – в приватному сховищі файлів з інтегрованими засобами редагування – усе це дозволяє за невеликий проміжок часу організувати навчальний процес якісно і ефективно. Окрім можливостей отримувати та обмінюватися інформацією, ці ресурси дозволяють працювати та навчатися онлайн. Важливо також, що платформа є безкоштовною та надає кожному користувачу 15 Гб персонального простору у сховищі. Ще однією перевагою цього ресурсу можна вважати можливість редагувати файли одночасно багатьма учасниками в режимі онлайн, проводити вебінари, зустрічі, наради, створювати дистанційні курси, надавати навчальні консультації та розміщувати матеріали для самоосвіти [1]. Окрім того, для організації навчання в ВНЗ в умовах світової пандемії активно використовується популярна в освітньому середовищі вищої школи не лише України, а й світу, платформа електронного навчання – Moodle. Moodle (модульно об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище) – вільна система управління навчанням, яка розповсюджується по ліцензії GNU General Public License. Програма Moodle перекладена десятками мов, також і українською, та використовується в 197 країнах світу. Перевагою платформи Moodle є той факт, що починаючи з 1999 року (часу її появи), вона неодноразово проходила процес модифікації і доповнювалася новими рішеннями та інструментами. Програмне забезпечення платформи написано мовою PHP з використанням безкоштовних загальнодоступних баз даних (MySQL, PostgreSQL). Важливою особливістю платформи Moodle є те, що її можна встановити на будь-яку операційну систему (MS Windows, Unix, Linux) [2]. Система Moodle відповідає всім основним критеріям, що висуваються до систем електронного навчання. У системі можна створювати і зберігати електронні навчальні матеріали та задавати послідовність їх вивчення. Завдяки тому, що доступ до Moodle здійснюється через Інтернет або інші мережі, слухачі не прив'язані до конкретного місця і часу, можуть вибрати власний темп вивчення навчального матеріалу з будь-якої частини земної кулі. Враховуючи все це, зазначимо, що систему

Moodle можна використовувати не лише для організації дистанційного навчання, а й для урізноманітнення та підтримки традиційного аудиторного навчання.

Отже, виходячи з досвіду останніх місяців, можна говорити, що основною формою роботи в освітній діяльності стало дистанційне та онлайн-навчання. Його особливістю є те, що воно надає можливість розширити сферу освітніх послуг; збільшити контингент слухачів за рахунок дистанційних слухачів, що не можуть навчатися за традиційними формами з різних причин; забезпечити освітній процес якісними навчальними матеріалами в електронному вигляді, автоматизованого контролю; раціонально використовувати навчальні площі, зменшити витрати на комунальні послуги; використовувати особистісноорієнтований підхід у навчанні слухачів на всіх його етапах [4, с. 4–5]. Ї

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Карташова Л. А., Бойченко О. А., Шеремет Т. І. Технології та принципи дистанційного навчання: формування цифрових компетентностей педагога-тьютора. – К., 2020. – 77с.
2. MOODLE // <http://www.moodle.org>.
3. Наказ МОН «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25.04.2013 № 466 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-134>.
4. Онлайн-конспекти з інформатики // <https://sites.google.com/view/cloudinedu>. Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно
5. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2019: Постанова Кабінету Міністрів України відвід 11 березня 2020 р. № 211 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020/>.

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНІ ФЕНОМЕНИ З ПОЗИЦІ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

*Сорока Т. В., доцент кафедри англійської філології
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

Процес глобалізації, що знаменує перехід суспільства в інформаційну площину, характеризує взаємовплив мов і культур, пояснює обмін мовними запозиченнями, який відбувається між різними соціумами. Це позначається і на розвитку перекладацької діяльності. Культурне підґрунтя у процесі перекладу набуває різних форм у широкому діапазоні: від лексики та синтаксису до ідеології і способу життя у певній культурі. Сучасне перекладознавство, як інтердисциплінарна наука, взаємодіє з лінгвокультурологією, в основі якої міститься триада «мова – особистість – культура», що, в свою чергу, експлікується через феномени «мовна картина світу» і «концепт». Мовна картина світу визначається як особливе утворення, що приймає активну участь у пізнанні світу й задає моделі інтерпретації. Це певна сітка, яка «накидається» на людське сприйняття, на його оцінку. Й саме вона впливає на поділ досвіду, на бачення явищ і ситуацій через призму мови та досвіду. В той же час мовна картина світу – це проекція концептуальної системи нашого знання, куди входять як деякі вроджені концепти, так і концепти, що склалися в ході пізнавальної діяльності, а також концепти, які були виділені із об'єднань концептів, що повторюються в семантичних структурах слів. Концепт – це ментальне утворення в колективній мовній свідомості носіїв етнолінгвокультури, яке репрезентується в плані вираження низкою вербальних реалізацій і розкривається в плані змісту різноманітністю національно-специфічних смислових значень. сознанию [1, с. 117].

Концепти певної епохи набувають матеріальної оболонки, стають одиницями семіотичної, знакової системи і виражаються у тексті за допомогою культурних і темпоральних маркерів певної історичної доби. Наприклад, англійський концепт «Імперія» протягом тривалого часу ототожнювався у британській культурі з концептами «Монархія», «Королева», оскільки численні англійські колонії були віддані королеві Вікторії.

При перекладі мають відтворюватися усі компоненти концепту, оскільки вилучення або недовираження якогось з них може призвести до викривлення картини світу оригіналу. Наприклад, одним з понятійних смислів концепту «House» є конститuant навчальний заклад: «*Jolly's at the «House»* (=The Christ Church College) – *Джоллі у «Домі»* (Крайст–Черч-Коледж /транскодована форма/ – назва коледжу

закритого типу Оксфордського університету для хлопців). Здійснюючи переклад тексту, який створювався автором в іншій етнолінгвокультурі і являє собою певну картину світу, перекладач має дослідити особливості, що відрізняють картину світу автора оригінального тексту від його власної, і визначити, як саме такі особливості виражені у тексті твору. У перекладі необхідно реалізувати як колективну, так і індивідуальну картини світу першотвору через повне відображення усіх ключових концептів, досліджуючи асиметрію картин світу відправника та одержувача тексту. Зіставляючи близькі концепти в одній мові та концепти-кореляти в різних мовах і культурах, можна досягнути точнішого представлення кожного з них: зміст культурно специфічних концептів може бути повністю виявлений тільки шляхом порівняння позиції даного концепту в системі взаємопов'язаних концептів в даній культурі і квазисинонімічного йому концепту (або групи близьких концептів) в іншій культурі.

Практика перекладу доводить, що попри численні відмінності між мовами і культурами, все-таки можливо адекватно передати інформацію, закодовану автором у вихідному тексті через перефразування, перетлумачення лакунарних місць оригіналу, завдяки застосуванню прийомів, що дозволяють за допомогою різноманітних знаків надолужити, доповнити або анулювати лакунарні фрагменти у перекладному варіанті [2].

Таким чином, переклад у рамках міжкультурної взаємодії здійснюється як інтерпретація семіотичних утворень однієї культури знаками іншої культури, що теж представляє певну культуру. Перехід від тексту до тексту – це завжди перехід від мови до мови та від культури до культури. Найменш складним для перекладача є відтворення логічного (поняттєвого) рівня концепту, тобто, передача його концептуального ядра, а експлікація емоційного та асоціативного компонентів вимагає застосування низки спеціальних стратегій до перекладу тексту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Москва: Гнозис, 2004. 390 с.
2. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение: [курс лекций]. Москва: ЭТС, 2000. 192 с.

ПРОЕКТНА МЕТОДИКА У ПРАКТИЦІ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Сошко О. Г., канд. філол. наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Сучасні умови життя вимагають оновлених підходів до навчання іноземним мовам. Прискорення ритму життя, проживання далеко від навчального закладу, погіршення міжнародної епідеміологічної ситуації змушують шукати нові підходи і форми здобуття освіти належної якості.

Дистанційне вивчення предметів вимагає розробки нових методів у викладанні та спонукає викладачів все частіше шукати та використовувати різні сучасні методи. Одним із найпродуктивніших серед них є проектний метод, який нерідко застосовують для викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі. Метод проектів вважається одним з найбільш актуальних, оскільки він поєднує теоретичну і практичну готовність студентів здійснювати професійну діяльність та дозволяє сформувати проєктувальну компетентність майбутніх фахівців в різних професійних сферах. В його основі лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі й критично мислити. Він допускає можливість вирішення певної проблеми і передбачає, з одного боку, необхідність використання різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого – інтегрування знань, умінь з різних галузей науки й мистецтва. Методом завбачено певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів, що дозволяють вирішити ту чи іншу проблему шляхом самостійних дій студентів із обов'язковою презентацією чи представленням отриманих результатів, що сприяє використанню дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю. Таким чином, можна зазначити, що метод, який розглядається, спрямований на: вироблення самостійних дослідницьких умінь студентів; сприяння розвитку творчих здібностей і логічного мислення; об'єднання знань, отриманих у ході навчального процесу, й пошук нової, додаткової, інформації професійного спрямування; долучення студентів до аналізу й вирішення певних життєвих ситуацій і проблем.

Проектна діяльність виступає особливим видом інтелектуальної діяльності, характерними рисами якого є самостійний пошук необхідної інформації, її творче перетворення в матеріалізований продукт (виріб, сценарій, плакат, реферат, стендову доповідь,

мультимедійну презентацію тощо). Під терміном «проект», у свою чергу, розуміють особливий вид пізнавальної діяльності та її результат, що характеризуються такими ознаками: наявність соціально значущого завдання; орієнтованість на дію (планування дій для виконання завдання чи розв'язання проблеми); самоорганізація студентів; робота в команді; ситуативна спрямованість, співвідносність з реальним життям; пошук інформації, яка потім буде оброблена й осмислена; цілісність (проект розглядається як ціле); орієнтованість на продукт, результат; презентація кінцевого продукту.

Проектний метод в освіті – це дидактичний засіб активізації пізнавальної діяльності студентів, розвиток креативності та одночасно формування певних особистісних якостей, який тримається на самостійності, діяльності та результативності.

Робота з проектом має наступні етапи: 1. Підготовчий, який включає в себе наступні кроки: а) планування викладачем проекту в рамках тем програми; б) висування ідеї викладачем на занятті; в) обговорення ідеї студентами; висування ними своїх ідей; аргументування своєї думки. 2. Організація роботи: а) формування мікрогруп; б) розподіл завдань в мікрогрупах; в) практична діяльність студентів в рамках проекту. 3. Завершальний етап: а) проміжний контроль (при тривалому проекті); б) обговорення способу оформлення проекту; в) документування проекту. 4. Презентація результатів проекту всій групі. 5. Підведення підсумків виконання проекту: обговорення результатів, виставлення оцінок і т. п. 6. Етап практичного використання результатів проекту (в якості наочних посібників, доповідей на інших заняттях, виставки і т. п.). Відповідно зміст етапів: 1) робота над темою циклу (оволодіння лексикою, граматичними зразками, аудіювання та читання текстів по темі, активізація матеріалу у вправах); 2) пошук відповідей на питання проблемного характеру в матеріалах підручників, спеціальних видань, додаткових джерел, у тому числі електронних ресурсів; 3) формування творчих груп, розподіл завдання між членами групи, робота над планом проекту; 4) оформлення проекту (малюнки, плакати, креслення, сценарії презентації); 5) презентація проекту; 6) підведення підсумків роботи. Дуже важливо на даному етапі дати можливість студентам висловити свою думку, обмінятися враженнями.

Саме метод проектів використовує всі найкращі ідеї традиційної та сучасної методики викладання іноземної мови: різноманітність, що виявляється у варіативності тем, типів текстів та вправ; проблемність, коли іноземна мова використовується для виконання завдань, що

характеризуються новизною; навчання з задоволенням, що передбачає надання студентам можливості говорити про те, що викликає у них підвищений інтерес, виявляти свій творчий підхід в оформленні та презентації проекту. Метод проектів дозволяє перетворити заняття в дискусійний, дослідницький клуб, в якому вирішуються цікаві, практично значимі проблеми. Проекти дають повне відчуття чогось досягнутого, можливість виготовляти продукт. Спостерігається особлива віддача з боку тих, хто навчається, коли вони усвідомлюють, що можуть практично застосовувати англійську мову, яку вони вивчають. Ця характерна риса проектної роботи дуже добре підходить для групи студентів з різними здібностями, тому що вони можуть працювати відповідно до їхнього рівня та успішності. Здібні можуть показати, що вони знають незалежно від програми чи плану тоді, коли слабші можуть досягнути того, чим вони можуть пишатися, компенсуючи нижчий рівень володіння мовою показом відеоматеріалу чи наочності. Такі особливості методу проектів, як опора на особистий досвід, пріоритет самостійної діяльності, переважання групової роботи і новизна дозволяють з великою впевненістю допускати успішне використання зазначеної технології на заняттях з іноземної мови.

Таким чином, метод проектів дозволяє індивідуалізувати та диференціювати навчальний процес, дає можливість студентові проявляти самостійність у плануванні, організації та контролі своєї діяльності. Застосування проектної методики на заняттях забезпечує підтримку стійкого інтересу до вивчення іноземної мови, поглиблює та систематизує знання студентів з теми, яка вивчається.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: [навчально-методичний посібник для самостійного вивчення курсу]. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2009. – 100 с.
2. Гладка О. В. Формування комунікативної компетенції студентів на основі проектної методики навчання іноземної мови [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://zag-pedagogika.at.ua/load/formuvannja_komunikativnoji_kompetencij
3. Каліта В. В. Застосування методу проектів у викладанні іноземної мови як засіб створення навчальної середовища формування та розвитку життєвих компетентностей учнів / Вікторія Володимирівна Каліта // Навчально-методичний збірник. – Харцизьк, 2010. – 61 с.

4. Смагулова А. С. Проектная технология в системе обучения английскому языку / Теория и практика образования в современном мире : материалы I Междунар. науч. конф. (г. Санкт-Петербург, февраль 2012 г.). – Т. 2. – Санкт-Петербург : Реноме, 2012. – С. 362-364. [Электроний ресурс] – Режим доступа: <https://moluch.ru/conf/ped/archive/21/1782/>

ГІБРИДНЕ НАВЧАННЯ: ДО ПИТАННЯ ПРО ТЕРМІНОЛОГІЮ

Строкань Н. О., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Традиційно термін «гібрид» (від лат. *hibrida* – помісь) вживають у селекції і розуміють як «статеве потомство від схрещування двох організмів з різною спадковістю (генотипами)» [1]. Проте термін активно використовується також в інших сферах, де має місце поєднання в одному предметі (явищі) ознак чи властивостей різних предметів (явищ), наприклад автомобіль-гібрид. Знайшов своє застосування, а в умовах пандемії набув неабиякої актуальності, термін «гібрид» і в сфері освіти. Що ж таке гібридне заняття і чим воно відрізняється від інших? Дуже часто термін «гібридне навчання» ототожнюють з «*blended learning*». І справді концепція «*blended learning*» або «змішаного навчання» передбачає поєднання офлайн- (особисто, «на місці») та онлайн-навчання у різних пропорціях, що може існувати у різноманітних формах. Проте останнім часом поняттю «гібридне навчання» надається більш конкретного просторового значення.

Philippe Wampfler (Universität Zürich), експерт новітніх засобів навчання, автор статті «Hybridunterricht» для Wikipedia, зазначає, що гібридне навчання пов'язане з концепціями Blended Learning та Flipped Classroom. Проте якщо ідея Flipped Classroom фокусується на взаємозв'язку між етапами навчання та практики, Blended Learning означає *суміш* форм навчання, то прикметник «гібридний» вказує на *співіснування* двох різних форм. Автор-упорядник книги про гібридне навчання Тім Кантерейт, поставив термін «гібридне навчання» десь посередині між звичайним заняттям в класі (офлайн) та дистанційним навчанням. На практиці схематично це виглядає так, що частина класу/групи знаходиться на занятті в очній формі, водночас це заняття транслюється в прямому ефірі через веб-камеру, до якої студенти можуть отримати доступ з дому. Проте не слід розуміти це буквально і зводити гібридне навчання до простого транслювання всього того, що відбувається в класі; йдеться про залучення усіх учасників до навчального процесу.

Серед причин запровадження гібридного навчання Р. Wampfler вказує наступні: обмеження щодо кількості студентів, які можуть бути присутніми на занятті (наприклад, через карантин); продовження навчального процесу у кризових ситуаціях; включення цифрових форм навчання в очну обстановку тощо. Такі заняття були запроваджені в деяких країнах через коронавірусну кризу, оскільки в

не всім студентам було дозволено брати участь в очних заняттях. Причинами цього були домашній карантин, дотримання правил гігієни та дистанції або особисте рішення батьків. Щоб учні все ж могли брати участь у шкільних уроках і не пропускати матеріал, digital-участь в заняттях стала можливою через пряму трансляцію.

Гібридне заняття – це абсолютно новий формат, що вимагає складної підготовки з усіх боків: методичної, адміністративної, технічної. Але з іншого боку це рішення містить в собі великий потенціал в майбутньому, так як дозволяє учням/студентам не пропускати матеріал, відпрацьовувати його з усією групою, залишатися включеними в процес.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Словник іншомовних слів. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%E3%B3%E1%F0%E8%E4>.
2. Чугай О. Ю. Змішане або гібридне навчання як трансформація традиційної освітньої моделі. *Новітні освітні технології в контексті Євроінтеграції*: матеріали X Міжнар. наук.-пр. конф., м. Київ, 14 січня 2015 р. / КПІ. Київ, 2015. С. 154–158. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1268>.
3. Hybridunterricht [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: de.wikipedia.org/wiki/Hybridunterricht.
4. Kantereit Т. (Hg.): Hybrid-Unterricht 101, Visual Books 2020 [Електронний ресурс] / Т. Karntheit // Visual Books. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://visual-books.com/hybrid-unterricht-101/>.
5. [Wampfler](#) Р., Stade Р. Präsenz- und Fernunterricht kombinieren. // Krommer А., Klee W., Wampfler Ph. (Hrsg.): Hybrides Lernen. 2021, S. 82–95

DISTANCE LEARNING USING DIFFERENT PLATFORMS

*Тонконог І. В., доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торговельно-економічний університет*

*Ювковецька Ю. О., доцент кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торговельно-економічний університет*

On March 11, 2020, the World Health organization declared COVID-19 a global pandemic. Following the speed with which COVID-19 spread to all parts of the world, and to contain the spread of the disease, most governments around the world, including Ukraine, authorized unprecedented social containment measures to stem the tide.

Due to the global pandemic, learning in many countries has been transferred to distance learning. But learning has become possible thanks to online programs. Many educational institutions, as well as students, have faced problems, including: technical, organizational and others.

Distance learning, also known by various names such as distance education, e-learning, mobile learning or online learning, is a form of education where there is a physical separation of teachers from students during the instruction and learning process. It is also an instructional practice that effectively utilizes a wide range of tools and technology to enrich the student learning experience and to facilitate student-faculty and student-student communication.

Making distance learning work for all students is challenging. The best tools can be in place, but without equitable access by all students to the tools, adequate preparation time and training for faculty, and the adaption of existing curricula or the development of brand-new course syllabic, it will be difficult to replicate the in-person learning experience for online.

There are some of the most popular platforms in Ukraine that allow you to study online: Moodle, Edmodo, Google Classroom, Zoom, and Skype. Below we show the information about them in details.

The first and the most popular platform is Moodle. This is a completely free system. The system includes a variety of educational elements, contains a powerful testing device, the ability to publish educational content in various formats – audio, video, text, and more. Thanks to this platform, the teacher can unite students in groups and for each of the groups we can define our content and learning material.

The next platform is the Edmodo e-application. Edmodo positions itself as Facebook for learning – it is built on the principle of social educational networks and the interface resembles the appearance of Facebook. In Ukraine, it is not as popular as abroad. Although, it has a number of advantages. For example: this is a free platform, does not

contain advertising, has a simple registration, and all users are divided into 3 groups (children, parents, and teachers).

Google Classroom is a great tool for creating an online school. Like all others, this platform has many advantages, including: creating your own course, the ability to organize student enrollment in the course, sharing with students the necessary learning material, evaluating students' tasks, monitoring their progress, and more.

The most popular applications for video conferencing both in Ukraine and abroad are Zoom and Skype. Zoom is one of the most famous and popular applications, which during the pandemic period was compared in popularity with Skype. Also, this application can be easily installed on a smartphone or computer, or use the web-version. Thanks to Zoom, up to 100 people can join the video conference, there is a possibility to show the screen, you can record the screen and more. Skype is the undisputed leader in video conferencing. For many years, it has remained the most famous, most used and most convenient application. The number of participants can reach up to 50. And the maximum duration of the conference is 4 hours, while in Zoom is only 40 minutes.

In addition to these online platforms, there are many different ones. In addition to universal, there are many profile applications. For example, the Matific platform is used to study mathematics, 24 Easy Steps is an alternative educational platform for learning English, approved by the Ministry of Education and Science of Ukraine, etc.

So, modern distance learning employs Web-based course-management systems that incorporate digital reading materials, podcasts (recorded sessions for electronic listening or viewing at the student's leisure), e-mail, threaded (linked) discussion forums, chat rooms, and test-taking functionality in virtual (computer-simulated) classrooms.

If at the beginning of quarantine there were many difficulties and questions about distance learning, now everything is clear and there are a number of advantages of this type of learning. The face-to-face contact allows teachers and students to connect in a very authentic way, which often results in strong rapport and understanding. Also, the top benefit of distance education is its flexibility. Any system you adopt to either teach or learn should be user-friendly for everyone involved. Students can choose when, where, and how they learn by selecting the time, place, and medium for their education.

Despite the unprecedented events that have led to the need to move to distance learning, we can conclude that students are still motivated to learn and do homework on time, thanks to modern and convenient platforms. As well as teachers who, despite the drastic changes that have

affected teaching, motivation, and training, have been able to adapt to this way of online learning.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 'Services and platforms for distance learning' [Electronic resource]. - Access mode: https://tech.24tv.ua/navchannya-vdoma-spisok-program-platform-dlya-distantsiynogo-navchannya_n1416110
2. 'Advantages, Limitations and Recommendations for online learning during COVID-19 pandemic era' [Electronic resource]. - Access mode: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7306967/>
3. 'What Is Distance Learning? And Why Is It So Important?' [Electronic resource]. - Access mode: <https://www.viewsonic.com/library/education/what-is-distance-learning-and-why-is-it-so-important/>
4. 'COVID-19 and Distance Learning..' [Electronic resource]. - Access mode: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpubh.2020.576227/full>

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Тригуб І. П., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Власенко Л. В., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет

Запровадження карантину змінило життя кожного з нас, та особливо вплинуло на заклади освіти, змусивши пристосовуватись до нових умов надання освітніх послуг. Та все ж, питання дистанційного навчання в умовах пандемії коронавірусу залишається актуальним.

Дистанційне навчання може бути реалізовано через дистанційну форму як окрему форму здобуття освіти або технології дистанційного навчання для забезпечення навчання за різними формами, їх поєднання.

Дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів та студентів на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

Дистанційне навчання пропонує сукупність навчальних заходів: засоби для надання учбового матеріалу студенту; засоби для контролю успішності студента; засоби для консультації студента викладачем; засоби для інтерактивної співпраці викладача і студента; можливість для швидкого доповнення курсу новою інформацією та коригування помилок.

Які ж переваги дистанційного навчання в умовах карантину у вищому навчальному закладі? Це є:

- гнучкість – можливість викладання матеріалу курсу з урахуванням підготовки, здібностей студентів;
- актуальність – можливість упровадження новітніх педагогічних, психологічних, методичних розробок;
- зручність – можливість навчання згідно з розкладом, відсутність обмежень у часі та місці для засвоєння матеріалу;
- модульність – розбиття матеріалу на окремі функціонально завершені теми, які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом;
- можливість одночасного використання великого обсягу навчальної інформації будь-якою кількістю студентів;

- інтерактивність – активне спілкування між студентами групи і викладачем, що значно посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєння матеріалу;

- більші можливості контролю якості навчання, які передбачають проведення дискусій, чатів, використання самоконтролю, мінімальна кількість психологічних бар'єрів.

Запровадження карантину, спричиненого глобальною пандемією, змусило систему освіти України перейти переважно на дистанційну форму навчання. На жаль, система освіти не була готова до цього, попри те, що «Положення про дистанційне навчання», в якому були визначені мета, зміст і шляхи його реалізації, ще у 2013 році було розроблено та затверджено МОН України. Крім цього, стратегічні положення та завдання сучасної освіти, зокрема формування інформаційно-комунікаційної компетентності, закладено у зміст чинних нормативно-правових документів освітньої галузі. Тому виникла потреба у здійсненні виокремлення, дослідження та усунення недоліків дистанційного навчання в умовах карантину у вищому навчальному закладі. Це зумовлено соціальною значущістю проблеми запровадження дистанційного навчання та важливістю і необхідністю їх вивчення, аналізу теоретичних засад, сучасних тенденцій і практичного досвіду для формування інформаційно-комунікаційної компетентності з огляду на компетентісний та особистісно орієнтований підходи до навчання у вищому навчальному закладі. Ці зазначені нами недоліки, а саме: брак досвіду та навичок щодо дистанційного навчання; брак практичного досвіду щодо застосування цифрових навичок; не завжди ефективні методики викладання; збільшення фактичного навантаження на викладача; академічна добропорядність; цифрова нерівність; ментальне здоров'я повинні бути усунені. Тому, для того, щоб перетворити недоліки дистанційного навчання в умовах карантину у вищому навчальному закладі в можливості, університети повинні пильно моніторити, наскільки ефективно вони реалізують дистанційне навчання та фіксувати і аналізувати як недоліки, так і хороші практики, обмінюватися досвідом з іншими університетами. На нашу думку, наразі основна задача університетів – розробляти якісний цифровий контент для викладання у закладах освіти й навчати освітян методів роботи з ним.

На фундаментальному рівні COVID-19 ставить виклик основній діяльності закладів вищої освіти – навчальній. Це суттєво ускладнює реалізацію інтерактивного, особистісно-направленого традиційного аудиторного навчання, заснованого на багаторічному

досвіді університетів. Задля пристосування до тривалої пандемії, університети потребуватимуть гнучких та надійних моделей освіти, які дозволять безперервно адаптуватися до різних етапів так званого «нового звичного». COVID-19 прискорив та активізував довготривалі педагогічні тенденції, створюючи природний експеримент, в якому перевіряються та оцінюються численні інновації. Перші ознаки свідчать про те, що багато нововведень, застосованих під час пандемії, будуть корисними для студентів і після кризи. Адже зараз дистанційне навчання відбувається тому, що до цього змушують обставини, хоча насправді воно збільшує доступність освіти і цілком може стати нашим майбутнім.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <http://vnz.org.ua/dystantsijna-osvita/pro>
2. <https://nus.org.ua/questions/mon-roz-yasnyuye-yak-organizovuvaty-navchannya-v-umovah-karantynu/>
3. <https://nubip.edu.ua/node/79877>

ONLINE LEARNING AND TEACHING IN HIGHER EDUCATION

*Khmil O. O., teacher of foreign philology and translation department
Kyiv National University of Trade and Economics*

In the last few years, distance learning has become a major topic in education. In a recent year, more than 100 professional conferences dealt with some aspect of distance education, and almost every professional organization's publications and conferences have shown a huge increase in the number of presentations and articles related to distance education. Many educators are making grand claims about how distance education is likely to change education and training. Certainly, the concept of distance education is exciting, and recent hardware and software innovations are making telecommunications distance education systems more available, easier to use, and less costly. Distance learning has entered the mainstream.

Teaching in a traditional face-to-face setting is a very complex activity. The complexity is even further extended when teaching is delivered online or electronically due to the lack of standard cues such as tone of voice, eye contact, body language, and so forth, which are key tools for human communication. Technology-enhanced learning is at the core of using innovative and emerging technologies to facilitate and support learning in both online and blended settings. The success and promotion of effective learning is dependent on a range of factors: the learner's ability, sound pedagogy, the nature and alignment of the curriculum, assessment, sociocultural and accessibility issues, and so on.

Online learning is changing the traditional forms of teaching used in higher education. It is argued that, if managed correctly, online learning methods can add value to traditional face-to-face methods and provide opportunities for reducing some of the weaknesses of traditional teaching methods. Online learning is not an immediate panacea for all the difficulties of modern higher education teaching; it takes on its own forms, structures and discourse, in the same way as traditional classroom-based and face-to-face learning. What is fundamentally different is the nature of the medium and its added dimensions in time and place. The change of medium offers new opportunities to move some of the contemporary and the traditional approaches towards learning in more interesting and efficient ways.

Designed properly, distance education classes can be at least as effective and, in some ways, even more effective than face-to-face courses. The tools and technologies used for distance education courses facilitate learning opportunities not possible in the face-to-face classroom. Distance programs are accelerating changes that are challenging students, faculty, and the university, itself. Currently, most faculties are rewarded for the

quality of instruction, as well as their external funding and their research. Often, university administrators focus more attention on the efficiency of teaching than on its effectiveness. In the future, as the quality of distance learning increases, the primary factor for success will be the faculty's commitment to excellence in teaching. Many institutions will be forced to reevaluate the quality of teaching as the institution becomes more visible to the public, to legislators who support higher education, and to prospective students [3].

But is there a down side to distance education? Do distance learning classes remove the human interaction that some students still require? Issues such as the design and production of courseware, objectives, competencies, and learning outcomes, and the use and implications of critical thinking, various technologies (e-mail, interactive video), as well as questions of the dehumanization of the classroom, the replacement of whole programs with online substitutes, the faculty's loss of control of the curriculum, and the quality and comparability of distance learning and instruction with traditional methods continue to be important topics that demand further research.

During the research, it was identified that the main advantage for the institution is precisely the fact that the distance learning enables service to a greater number of students, which would not be feasible to happen in the classroom mode if the intention was to maintain the quality of service. To the profitability of this type of education, it is necessary to pay attention to that. The overall costs of distance education are actually lower than those of traditional education, but the cost per student can be the same or even higher. The reason is correlated with the quality of the teaching provided. A poor-quality program will have a high dropout rate, and this will not reduce the costs if most of them are considered fixed. At the end, the cost per student will be greater than in traditional school, even if the total cost is not, due to the smaller number of students present and active in the distance education programs. Because of this, a constant assessment of the costs and the quality of such education should be carried out by educational institutions [1].

Distance education may be new to both students and the instructor. Preparing students for instruction is important in any teaching mode to maximize learning from class participation. But, it is especially important to prepare students for settings where class participants are separated across distances. Students need to understand their responsibility to ensure a successful learning experience. Teaching at a distance is a challenge. The instructor needs to be creative and imaginative in the design and structure of the course. One rule of thumb is that successful interactive learning

experiences that work in a traditional classroom may be adaptable to the distant learning environment. But, they will require more than just some minor changes to the visuals or the handouts. Those strategies will likely require creative and innovative approaches to engaging learners. Teaching at a distance can be a pleasurable experience for everyone involved, instructor and student alike. Keeping it interesting and motivating the learners to remain active can make it a valuable learning experience as well as fun.

Distance learning may be worrisome for many. However, it has plenty of advantages too. Online courses are useful, accessible, and affordable way to get a nationally recognized and respected qualification. Distance learning might not be the best choice for every student but the list of advantages seems to outweigh the list of disadvantages.

We need to view distance education from multiple perspectives and with a questioning attitude. Distance educators must critically analyze new developments, particularly in online learning, and begin to position themselves for the inevitable transformation of how we approach learning in distance education. It is time that distance educators think through the changes and possibilities of both flexible access and collaborative learning experiences. The quality of the teaching and learning transaction must always remain the prime mover in any educational experience, including distance education. The challenge, for distance, online and blended education to provide accessible and flexible learning opportunities, while continuing to offer a quality experience, continues to this day.

The future opportunities for distance education are unlimited. Clearly, distance education programs and courses are here to stay and will increase in the future but there are still many uncertain issues to be clarified and investigated. While distance learning can be at least as effective as conventional classroom learning under certain situations, it hasn't been claimed that e-learning can replace traditional classroom learning.

REFERENCES

1. Simonson M., Smaldino S., Zvacek S. Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education. – 2015, Charlotte, North Carolina: Information Age Publishing, Inc.
2. Ko S., Rossen S. Teaching Online: A Practical Guide. – 2017, New York: Taylor & Francis.
3. Moore M. Handbook of Distance Education – 2019, NY: Taylor & Francis.

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ СИСТЕМИ MOODLE

Цимбал С. В., доцент кафедри англійської мови для технічних та агробіологічних спеціальностей

*Національний університет біоресурсів і природокористування
України*

Зрозуміло, що дистанційне навчання, в умовах сьогодення, найбільш швидко і гнучко реагує на потреби сучасного суспільства щодо підготовки майбутніх високопрофесійних фахівців.

Під «дистанційним навчанням» розуміють індивідуальний процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [1].

Одною з систем дистанційного навчання є Moodle. Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment, вимовляється «Мудл») – це модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, яке називають також системою управління навчанням (LMS), системою управління курсами (CMS), віртуальним навчальним середовищем (VLE) або просто платформою для навчання, яка надає викладачам, учням та адміністраторам дуже розвинутий набір інструментів для комп'ютеризованого навчання, в тому числі дистанційного.

Студенти мають вільний доступ до джерел інформації. В цей час підвищується ефективність до самостійної роботи слухачів вищої освіти; відкриваються нові можливості для самовираження; реалізуються професійні навички.

Система повністю обслуговується з рівня стандартного веб-браузера. Не передбачає ніяких спеціальних вимог до устаткування і операційної системи. Є повністю безкоштовною. В поєднанні з відносно простою і добре описаною інсталяцією платформа MOODLE без спеціальних труднощів може бути швидко встановлена на вузівському, шкільному або навіть власному сервері [2].

Серед основних можливостей використання системи, можна виділити наступні [2]:

1. Надання через мережу освітніх матеріалів всім бажаючим студентам або вибраній групі користувачів.

2. Забезпечення і підтримка можливості взаємного спілкування зарівно як між учнями/студентами, які беруть участь в курсі, так і між учнями/студентами і вчителем/ведучим.

3. Документування і збереження робіт, результатів дискусії, документування заданих питань і одержаних відповідей.

4. Надання інструментів, які забезпечують можливість здійснення поточного контролю і оцінки досягнень окремих учасників і доставку зворотних даних щодо кожної теми, у тому числі оцінок і відгуків (рецензій) на їх роботи.

5. Надання можливості аналізу участі і активності окремих учасників курсу, аналіз часу, присвяченого на роботу з матеріалами.

У середовищі Moodle студенти отримують: 1) доступ до навчальних матеріалів (тексти лекцій, завдання до практичних/лабораторних та самостійних робіт; додаткові матеріали (книги, довідники, посібники, методичні розробки) та засобів для спілкування і тестування; 2) засоби для групової роботи (Вікі, форум, чат, семінар, вебінар); 3) можливість перегляду результатів проходження дистанційного курсу студентом; 4) можливість перегляд результатів проходження тесту; 5) можливість спілкування з викладачем через особисті повідомлення, форум, чат; 6) можливість завантаження файлів з виконаними завданнями; 7) можливість використання нагадувань про події у курсі [3]. Електронні навчальні курси є раціональними:

- розширюють можливості традиційного навчання;
- роблять навчальний процес більш різноманітним;
- дозволяють підвищити ефективність самостійної роботи студентів, рівень мотивації до навчання, стимулювати розвиток їх інтелектуального потенціалу;
- автоматизувати процес контролю та оцінювання здобутків учнів.

Система дистанційного навчання Moodle має досить багато можливостей як для студентів так і для викладачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ МОН України від 25.04.2013 № 466 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
2. Смирнова-Трибульська Є.М. Дистанційне навчання з використанням системи MOODLE: навч.-метод. посіб. / Є.М. Смирнова-Трибульська. – Херсон: Видавництво Айлант, 2007. – 465 с.

3. Осадча К. П. Організаційні проблеми впровадження системи управління курсами у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій [Електронний ресурс] / К. П. Осадча, В. В. Осадчий. – Режим доступу : <http://2013.moodlemoot.in.ua/course/view.php?id=24&lang=ru>.

DISTANCE EDUCATION AT THE NATIONAL UNIVERSITY OF LIFE AND ENVIRONMENTAL SCIENCES OF UKRAINE

Svitlana V. Tsymbal, Associate Professor of the Department of English for Technical and Agrobiological Specialities, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

According to the status of higher education institutions, the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine has IV accreditation level, and is a research institution, which conducts educational; scientific and research; scientific and innovative; educational and industrial; and information and consulting activities aimed at studying the contemporary science issues about life and environment; at usage, reproduction and balanced development of terrestrial and aquatic ecosystems bio-resources, introduction of new environmental agro- and biotechnologies, technologies of safety revival and soil fertility, energy-saving agricultural technologies, environmental and legal management in rural areas, monitoring and control of standards compliance, quality and safety of agricultural products, processed products and environment.

The National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine is one of the leading institutions of education, science and culture in Ukraine. Forced distance learning has become a challenge for all participants in the educational process, but Ukraine is no exception, even at the beginning of quarantine no country and education system in the world was ready for this. The experience of several months of work of research and teaching staff due to the coronavirus pandemic in conditions when it is necessary to conduct classes remotely, not to see students and not to be able to explain in person and help at the time of the problem, proved that long quarantine made unexpected adjustments.

Distance learning is a way of getting an education using computer and modern information technologies. This way of acquiring knowledge provides a comfortable and convenient environment for each student and the opportunity to study without leaving work. Unlike distance learning, which is often compared to distance learning, the latter involves not only continuous self-education and work on learning, but also constant contact with both teachers and other students, while distance learning involves communication with them only a few times a year

Distance learning – any form of remote education where the student is not physically present for the lesson – is booming thanks to the power of the Internet. With a variety of course types to choose from, there is a rise in flexible and affordable education options. In fact, there are a number of advantages of learning remotely over even traditional teaching models.

Though there are lots of learning (and teaching) options online, there are a few types that are well supported by existing systems and established pedagogies at the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine.

Video conferencing is a common way for teachers to interact directly with students in live lessons. This could be a one-on-one session or a class-like scenario in which multiple students connect to the teacher live.

[Synchronous learning](#) is when all the students learn together at the same time (and often even place) but the instructor is at another location. It often features video or teleconferencing that connects teachers and learners digitally.

[Asynchronous learning](#) is a less connected but also less constrained format. Instead of live online lessons, students are given learning tasks with deadlines. They then self-study to complete the assignments.

Open-schedule online courses add yet another layer of flexibility. It is a type of asynchronous course setup, except there aren't any deadlines either. This is ideal for learners with other demands on their time, such as professionals or stay-at-home parents.

Fixed-time online courses are a type of synchronous course that requires online users to all visit a specific virtual location at a set time and place (e.g. a webinar). Unlike more rigid synchronous lessons, this does allow students from anywhere in the world to connect and interact online.

Computer-based distance education is a fixed-time, synchronous lesson on computers, usually a computer lab. This is most common in existing institutions that already have access to the necessary devices.

[Hybrid learning](#) is a specific type of blended learning where students are learning the same lesson in real-time (i.e. synchronous distance learning) but some of the students are physically present while others are learning remotely.

Studies of increasing popularity of distance education show 4 reasons: 1) it is not necessary to leave place of work (military unit), family, friends and also to pay cash expenses for travel, accommodation, etc.; 2) this form of education is unique for remote towns and villages where other opportunities to study are practically absent. This factor is often crucial for such large-scale countries like Ukraine; 3) pronounced practicality of training. It is reached due to the fact that students, including military students are given more opportunities to choose consequence of subject study. The training pace is flexible. There is direct communication with specific teacher and also there is opportunity to ask him (her) questions which are the most interesting for the very student; 4) high mobility.

Education is one of the most important areas of human activity; it's due to the necessity of modern technologies use and the introduction of new forms of education.

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ DEUTSCHE WELLE ДЛЯ ПОЧАТКІВЦІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Циганок О. М., доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри іноземної філології та перекладу

Київський національний торговельно-економічний університет;

Винничук С. Я., асистент кафедри прикладної лінгвістики

Національний університет «Львівська політехніка»

Дистанційне навчання – наша нова реальність [1]. При вивченні іноземних мов важливе використання перевірених часом інформаційних ресурсів, які добре зарекомендували себе в усьому світі.

«Німецька хвиля» (нім. Deutsche Welle) – державна телерадіокомпанія, яка мовить на закордоння. На її офіційній сторінці увагу викладачів німецької мови та учнів-початківців привертає насамперед розділ «Вивчати німецьку» [2]. Дистанційне навчання відкриває нові можливості для використання цього інформаційного ресурсу у навчальному процесі.

Ми рекомендуємо студентам, які вивчали німецьку мову як другу іноземну у школі, пройти тест на визначення рівня володіння мовою. На основі результатів цього безкоштовного тесту «Німецької хвилі» (рівні А1, А2, В1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти) та особистих преференцій студент може прийняти рішення, як йому найкраще будувати самостійну роботу із цієї навчальної дисципліни. Так само ми рекомендуємо пройти тест рівня А1 після завершення вивчення німецької мови як іноземної в університеті. Текст складається з 30 питань і розрахований на 15 хвилин.

Для студентів-початківців «Німецька хвиля» пропонує мовний аудіокурс із вправами українською мовою «Deutsch – warum nicht?». Курс розповідає історію студента-журналіста Андреаса, який працює портьє в готелі. Кожна серія складається з 26 уроків з діалогами, вправами та аудіо для скачування. Цікаво, що у цьому курсі були використані аудіо та тексти 1991 року, які не піддаються актуалізації, про що зроблено застереження. Вражає виважений підхід «Німецької хвилі» до напрацювань попередніх поколінь. Курс «Deutsch – warum nicht?» позиціонується для рівнів А1, А2, В1, тому буде корисний не лише для початківців.

Набагато більше пропонує «Німецька хвиля» курсів німецької мови англійською. Студент може вибрати той із них, який йому найбільше підходить. Це може бути безкоштовний онлайн-курс для самостійного навчання «Nicos Weg», захоплюючий детектив у 26 серіях «Mission Europe», мовний аудіокурс про пригоди однієї

радіоредакції «Radio D» або 100 аудіоуроків для тренування лексики «Audiotrainer» [2].

У сучасних умовах оптимальним вважаємо використання для самостійної роботи як елемента дистанційного навчання онлайн-курсу «Nicos Weg» (частина A1) [3]. Курс складається із 19 розділів, кожен із яких містить 4 підрозділи. Таким чином, загалом – 76 епізодів, які рекомендуємо опрацьовувати щоденно щонайменше годину. Це допоможе не лише краще засвоювати німецьку мову, а й шліфувати англійську. Німецькі слова та приклади подаються з англійським перекладом, є можливість їх прослухати.

Як приклад розглянемо структуру одого із розділів. Перший розділ Welcome to A1 розпочинається підрозділом Hallo! Greetings. Informal and formal. Подається відео (1, 24 хв.) і вступна інформація:

Nico, a young Spanish man, arrives at the airport in Germany. As he is taking a look around, he listens to a language course on headphones, with greetings in German. Then Emma comes up and starts talking to him.

Greetings. Here you will learn: how to greet other people; to ask people how they're doing; to say how you feel; to distinguish between formal and informal greetings.

Студент переходить до виконання завдань курсу.

1. Nico arrives in Germany. Watch the video. First, answer the question about where Nico is. Then find out who Nico talks to. Select the fitting picture. Wo ist Nico? Mit wem spricht Nico?

2. Greetings in German. What are the people saying? Watch the video clips once more and select the correct dialogue sections, each has two correct sections. Was hörst du? Zwei Antworten sind richtig.

3. Formal and informal greetings. Look at the photos. Which greeting fits best in each situation? Select one. Welche Begrüßung passt besser? Info: In formal situations, people in Germany greet each other with "Guten Tag". When doing so, they often shake hands.

4. Asking people how they're doing. What are the people asking? Watch the video clips and make a selection. New words: Wie geht es dir? Wie geht es Ihnen? Wähl die richtige Frage.

5. Hello, how're you? How do people greet each other in German? Listen to the audios. Then repeat them out loud. Rate your pronunciation afterward.

6. I am well. Look at the images. How is Emma doing? Select the fitting answers, two answers are correct.

7. Dialogues: Greeting someone. Which order is correct? Read the dialogues in the example first. Then listen to the other dialogues and put the dialogue sections in the correct order.

8. 'Thanks, I'm great!' Nico is learning German with an audio course. Listen to the recordings. Repeat aloud along with the recordings. Then rate your pronunciation. Guten Tag, Frau Mohr! Wie geht es Ihnen?

9. Good morning / Good afternoon, Mr Brunner! What is the right way to greet people in formal situations? «Herr» or «Frau»? Select the right answers.

10. Greetings at different times of the day. Which greeting do you use at which time? Decide which greeting is appropriate for the time given. Choose from the options provided.

11. Good morning. When can you use each greeting? Select the text that fits to each picture.

12. Good day, how are you doing? Now it's your turn. Listen to the questions and answer as prompted.

На завершення уроку кожного уроку подаються відомості з граматики, лексики та культурно-історичний коментар.

«Німецька хвиля» – потужний інформаційний ресурс. Використання її матеріалів для дистанційного навчання допоможе зробити самостійну роботу при вивченні основ німецької мови приємною та ефективною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Деякі питання організації дистанційного навчання (zareyestrovano v ministerstvi yusticii Ukraini №941/35224 від 8 вересня 2020 року), Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://mon.gov.ua/ua/npa/deyaki-pitannya-organizaciyi-distancijnogo-navchannya-zareyestrovano-v-ministerstvi-yusticiyi-ukrayini-94735224-vid-28-veresnya-2020-roku> (дата звернення 12.01.2021).

2. Офіційна сторінка «Німецької хвилі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dw.com> (дата звернення 12.01.2021).

3. Beginners / DW Learn German [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://learngerman.dw.com/en/beginners/c-36519789>__ (дата звернення 12.01.2021).

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН РЕСУРСІВ У ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

*Шафір О. В., викладач кафедри іноземної філології та перекладу
Київський національний торговельно-економічний університет*

*Бобчинець Л. І., кандидат філологічних наук, доцент кафедри
романської і новогрецької філології та перекладу
Київський національний лінгвістичний університет*

В епоху глобалізації і запровадження інформаційних технологій в усі сфери життя постає питання ефективного пошуку інформації та використання технологій у міжнародній комунікації та навчанні.

Дистанційне навчання – це форма організації освітнього процесу, за якою здобувачі освіти взаємодіють з викладачем на відстані у навчальному процесі. Дистанційне навчання передбачає послідовне виконання завдань згідно інструкції викладача після введення нового матеріалу та їх контроль. Для урізноманітнення навчання при проведенні занять викладач може використовувати численні онлайн ресурси для зацікавлення здобувачів освіти, сприяння творчому процесу та розвитку креативного мислення.

Як зазначає Ю. Нагорна, «Забезпечення дистанційного навчання в закладах освіти вимагає використання певного системотехнічного забезпечення, яке включає: 1) апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відео-зв'язку тощо), що забезпечують розроблення та використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному й асинхронному режимах; 2) інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання освітнього закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу в синхронному та асинхронному режимах; 3) програмне забезпечення загального та спеціального призначення» [1, с. 14].

Для того, щоб зробити онлайн заняття більш цікавими, з методичної точки зору, пропонується вводити компоненти гри. У дистанційному навчанні творчість викладача необмежена завдяки різноманітним онлайн ресурсам. Їх особливість у тому, що здобувачі освіти навіть і не підозрюють, що у формі гри вони засвоюють знання та формують навички.

На початку заняття для мовної розминки викладач може використовувати DailyStarters (www.scholastic.com/teachers/daily-

[starte](#)), що пропонує мовлення та цікаві факти на початок дня. Для створення завдань-пазлів для кращого засвоєння нових лексичних одиниць можна скористатися Puzzlemaker (www.puzzlemaker.com). Ще один цікавий ресурс – генератор квізів QrStuff (www.qrstuff.com). Спеціально для смартфонів розроблено генератор квізів Kahoot (<https://getkahoot.com>) та Socrative (www.socrative.com), який є більш обширним, ніж попередній. І, нарешті, ClipGrab (<https://clipgrab.org>), який надає можливість швидко та на законних підставах завантажувати відео на комп'ютер.

Для ефективної підготовки фахівців у сфері економіки, юриспруденції, туризму необхідно зосередитися на комунікативному підході у навчанні іноземних мов і широкому використанні інформаційних технологій та інтернет-ресурсів для більш ефективного засвоєння матеріалу і стимулювання у студентів пошукової діяльності при поєднанні міжпредметних зв'язків.

Існує багато інтернет-ресурсів, які можуть стати в нагоді при вивченні іноземних мов. Корисні для викладачів і студентів сайти подані у таблиці:

Quizlet https://quizlet.com/	live	WordWall (online activity builder) https://wordwall.net/
FlipGrid (безкоштовний засіб відеозапису) https://info.flipgrid.com/		Nearpod (для інтерактивних занять) https://nearpod.com/
Kahoot (для квізів) https://kahoot.com/		screencast-o-matic (screencasting) https://screencast-o-matic.com/

Для самостійної перевірки рівня знань англійської мови студенти можуть використати наступні сайти:

<https://www.cambridgeenglish.org/test-your-english/>,
<https://ihworld.com/learn/ih-english-language-level-test/>,
<https://learnenglish.britishcouncil.org/online-english-level-test>

Для вивчення ділової англійської мови є ефективним використання матеріалів подкастів, наприклад, <https://www.businessenglishpod.com/>, а також такий сайт з подкастами, як <https://learnenglish.britishcouncil.org/business-english/podcasts-for-professionals>. Вищезгадані сайти містять діалоги і монологи, розміщені за тематикою ситуацій ділового спілкування з текстами і лексикою. Для вдосконалення навичок аудіювання і пошуку наукової інформації студенти можуть використовувати наступний корисний сайт: <https://www.learningscientists.org/videos>.

Використовуючи онлайн ресурси у навчанні іноземних мов, важливо враховувати внутрішню мотивацію до навчання. Згідно А. К. Неделюк і С. Г. Мазуренко, внутрішня мотивація передбачає потребу в інформації та активності, підвищення впевненості та незалежності від зовнішніх факторів, прагнення майстерності, прагнення бути кращим. Тому внутрішня мотивація є кращою для навчання і формує здібності, необхідні учню у подальшому навчанні та житті [2, с. 381].

Для мотивації вдосконалення мовленнєвих вмінь та навичок, студентам можна запропонувати приготувати презентації або доповіді з цікавих для них тем професійного спрямування, а також дати їм можливість працювати в парах або групах, приймати участь у рольових іграх для відпрацювання реальних ситуацій ділового спілкування. Запис діалогів або відео студентами надасть їм можливість побачити і почути себе, проаналізувати свою відповідь самостійно, порівняти їх враження з думками викладача та інших студентів, що забезпечить застосування принципу суб'єкт-суб'єктних відносин, де студенти і викладачі є рівноправними партнерами у навчальному процесі, коли викладач коригує помилки і допомагає студенту вдосконалити свої мовленнєві вміння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Нагорна Ю. В. Методика дистанційного навчання хімії у закладах середньої освіти в умовах карантину: магістер. робота / науковий керівник О. М. Бабенко. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка. 2020. 68 с.
2. Неделюк А. К., Мазуренко С. Г. Мотивація навчання учнів як важлива складова педагогічного процесу. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2017. Вип. 144. С. 380–382.